Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 92 (9838). • 1990 йил 15 май, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

ЗАМОННИНГ ИЖТИМОИЙ БУЮРТМАСИ

М. С. Горбачевнинг ректорлар Бутуниттифоқ учрашувида сўзлаган нутқи

11 май куни Москвада ректорларнинг ҳозирги шароитда таълимнинг ва олий ўқув юртлари ишининг долзарб муаммоларига бағишланган Бутуниттифоқ учрашуви бўлиб ўтган эди.

Учрашувда СССР Президенти М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

Ректорларнинг нутқларини тинглар эканман, деди у, бу учрашув ғоят зарур эканлигига ишончим янада кучайди. Вақт нақадар тиғиз бўлмасин, шу учрашув ўтказилганидан мамнунман. Менимча, нутқларда асосий гаплар айтиб ўтилди. Сизлар халқ таълимининг бирламчилиги тўғрисида, жамият тараққиётида олий мактабнинг роли устунлиги ҳақида бу ерда айтилган ва асослаб берилган фикрга қўшилишимга ишонаверинглар. Бу масаланинг давлат манфаатларини кўзлаб тўғри қўйилиши эканига аминман. Таълим, маданият соҳасига сарфланган маблағ энг самарали капитал маблағ деб тез-тез гапирамиз. Буни ҳаммамиз тан олгандек бўламиз. Бироқ ректорларнинг нутқларида сезилиб турган хавотирлик ва безовталик сизларнинг қаттиқ ташвишланишингиз учун асос борлигини кўрсатиб турибди. Сизларнинг хавотирлигингизга қўшиламан. Биз вазият ҳақида ҳеч кечиктирмай баҳо беришимиз, сўнгра уни сиёсатда, аниқ қарорларда рўёбга чиқариш билан шуғулланишимиз кераклиги равшан.

Бу ерда таълим Президент томонидан ислоҳ қилиниши керак, деган гап айтилди. Ўйлайманки, гап иборада эмас, Умуман айтганда, биз бутун кейинги вақтда бу соҳани ислоҳ қилиш билан шуғулланаяпмиз. Қайта қуриш йилларида халқ таълимини ва олий мактабни ислоҳ қилишни биз ишнинг энг муҳим йўналишларидан бири деб ҳисобладик. Бу хусусда бир қанча қарорлар қабул қилинди. Кейинчалик, бир оз вақт ўтгач, бу қарорлар, таъбир жоиз бўлса, тафтишга учраганлиги — бошқа гап. Аммо ўша қарорлар аввалбошданоқ тўлиқ бўлмаганлигини энди кўриб турибмиз. Модомики мана шу, очиғини айтганда, етарли бўлмаган қарорлар ҳам бажарилмай қолган экан, буни яхши иш деб бўлмайди.

Олий мактаб — давлат иши, бундай нохуш воқеа рўй берганлигини эса кўп жиҳатдан марказий идораларнинг камчилиги, деб ҳисоблайман. Дарвоқе, сизлар ҳам қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши учун курашишингиз керак, албатта. Кимдир ниманидир зарҳаллаб келтириб беради, деб пойлаб ўтирмай, ҳаракат қилиш керак, ўртоқлар. Чунки, ҳатто қарорлар чиқарилганидан кейин ҳам, улар амал қила бошлаши учун ҳам ақлий, ҳам амалий жиҳатдан барча поғоналарда катта ташкилотчилик ва хўжалик фаолияти билан зўр бериб шуғулланиш керак бўлади. Ҳамма соҳада ҳам шундай.

Ҳозир биз таълим, олий мактаб соҳасида ҳозирги вазиятга, жамият ривожининг ҳозирги бурилиш босқичига мос келадиган давлат сиёсатини юритишимиз керак. Халқ таълими, олий мактаб ислоҳоти хўжалик турмушининг бир хил шароитида режалаштирилган эди. Ҳозирги шароит тубдан ўзгармоқда. Биз жамиятнинг ўзини тубдан ўзгартириш палласига яқинлашиб келдик, таълим эса ҳамиша шу ўзгаришларни акс эттирибгина қолмай, ҳатто илдамроқ бориши ҳам керак, шундагина жамият таълим орқали янги ғоялар, ёндашувларни ва турмуш шаклларини қабул этишга яхшироқ тайёрлана олади.

Жамиятимиз тараққиётининг ҳозирги босқичида, у инқилобий янгиланиш, чуқур ва жиддий янгиланиш даврига кирган бир пайтда, бугун таълимни ҳақиқатан ҳам замонавий ислоҳ этиш керак, деган фикр шу сабабли таълимнинг, олий мактабнинг бирламчилиги тўғрисидаги тезисдан табиий равишда келиб чиқади. Биз бир лаҳзалик муаммолар тазйиқи остига тушиб қолмаслигимиз учун ислоҳотнинг ҳамма тартиб-қоидаларини яхши ўйлашимиз керак. Олий мактабнинг ривожланишида эса бундай муаммолар кўп.

Аниқ-равшан масалаларни ҳам эътибордан четда қолдириб бўлмайди, албатта. Бугунги мунозарада тез фикр-мулоҳаза юритиб, ҳал қилиниши лозим бўлган кўпгина масалалар тилга олинди. Бу хусусда тўхталиб турмаслик учун мен ушбу учрашув стенограммасини ўрганиб чиқишимизни, ундаги ҳамма амалий таклифларни ажратиб олиб, тегишли топшириқлар беришимизни ва ўртоқ Ягодин билан уларни пухта ишлаб чиқишга ҳаракат қилишимизни дарҳол айтиб қўймоқчиман.

Мен ректорларнинг уюшмасини тузиш ғоясини маъқуллайман, аммо сизлар унинг расмий, бошқарув ташкилотига айланиб қолмаслиги ҳақида ўйлаб кўринглар. У ғояларни жамлайдиган ташкилот бўлиши, учрашувлар, фикрлашувлар учун, мулоҳазаларни таққослаб кўриш учун яхши муҳит бўлиши лозим, деб ўйлайман. Ўзаро алоқа ўрнатишнинг мана шундай шакли керак. Назаримда, сизларда шу ғоя пишиб етилган ва бутун ихтиёр ўзимизда. Бу уюшмани қай тарзда тузишни ўзингиз ҳал қилинглар, бироқ у таклифларни, ўз фикрларини ишлаб чиқишга дарҳол киришмоғи, сизларнинг олий мактаб ислоҳотини ривожлантириш хусусидаги қарашларингизни ифодалаб бериши керак. Аввало янгиланиб бораётган жамиятнинг истиқбол талабларини, ҳозирги бурилиш босқичида олий мактабнинг ва бутун халқ маорифи системасининг вазифаси нимадан иборат эканини тўғри фаҳмлаб олиши керак. Бу эса олий мактаб қандай бўлиши кераклиги, у қандай кадрларни тайёрлаши, қайси қоидалар асосида иш тутиши лозимлигини, энг муҳими эса, янги вазифаларни ҳал этишга қодир бўлиши учун қандай муаллим кадрлар унда ишлаши лозимлигини олдиндан башорат қилишга ёрдам беради.

Кўпгина ўртоқлар, жумладан, ҳозир бошқача моддий база кераклигини айтмоқдалар ва мен бу ёндашувга қўшиламан. Чунки мутахассисларни тайёрлаш даражаси, айниқса илмий тадқиқотларга қобилиятни ривожлантириш мана шу базага боғлиқ. Шундай базасиз иш қила олмаслигимиз табиий, аммо олий мактабнинг кадрлари— энг муҳим масаладир. Бинобарин, мен сизларнинг бу масалага ўз-ўзини танқид асосида ёндашганингизни маъқуллайман. Бунинг маъноси шуки, бизда ҳозирги ректорлар туркуми давлат нуқтаи назаридан фикрлайдиган, аҳволга сергак қарай оладиган масъулиятли кишилардан иборатдир.

Чамаси, ҳозирги олий мактабни ривожлантириб, уни истиқболнинг, унчалик олис бўлмаган келажакнинг олий мактабига айлантириш — биринчи даражали вазифа, уни дарҳол ҳал қилиб бўлмайди, қандайдир ўтиш даври керак бўлади. Аммо бир нарса равшан — шу мураккаб даврда давлат томонидан олий мактабга ҳар қандай мадад, шу жумладан молиявий, моддий ва бошқа хил ёрдам берилиши зарур. Айниқса, ҳозирги иқтисодий шароитда мадад ва ҳимоя воситалари керак, чунки олий мактабни ўз ҳолига ташлаб қўйиш, унга эътибор бермаслик, менимча, масъулиятсизлик бўлур эди, суҳбатимиз бошида айтилган асосий фикрга зид иш бўлур эди. Биз жамиятга таъсир ўтказа оладиган, унинг ақлий имкониятларини оширадиган янги олий мактабга муҳтожмиз, шундай олий мактаб бўлмаса, биз бир жойда депсиниб тураверишга ёки ҳозирги вазият талаб қилганидан кўра секинроқ силжишга маҳкум бўламиз.

Шу сабабли сизларни: келинглар, фаолроқ ҳаракат қилайлик, олий мактабни тубдан ўзгартиришнинг давлат дастурини шакллантирайлик, деб даъват этмоқчиман. Мен Президентлик Кенгаши доирасида тегишли топшириқ бераман, эҳтимол, бу хусусда фармон қабул қилиш керакдир. Сизларнинг мулоҳазаларингизга таяниб, ректорлар туркуми иштирокида шу иш учун жавоб берадиган кишилар доирасини белгилаб олишимиз мумкин. Улар аниқ таклифларни, шу жумладан, муқобил таклифларни ҳам киритадиган бўлсинлар.

Мен айтмоқчи бўлган биринчи гап — ана шу.

Ҳозир жамиятимиз ўзида авж олиб кетган жуда катта ўзгаришлар ва ислоҳотларнинг илмий жиҳатдан таъминланишига ҳақиқатан ҳам муҳтож бўлиб турибди. Олисни кўзловчи чуқур, инқилобий ислоҳотларни англаб олиш унчалик осон эмаслиги бизнинг, эҳтимолки, энг катта қийинчилигимиз эканини бу ерда айтиб ўтмоқчиман. Инқилоб деб айтаяпмиз-у, аммо инқилобнинг ҳамма белгилари дафъатан пайдо бўлиб қолганида саросимага тўшаяпмиз. Мана, ҳозирнинг ўзидаёқ, войдод, анархия, беқарорлик, тартибсизлик, фалокат, гражданлар уруши, ҳалокат, қиёмат деган гаплар эшитилмоқда. Онги зўр кишилардан чиқаётган гап — бу.

Биз туб қайта қуриш билан, инқилобий ислоҳотлар билан шуғулландик, шундай қилмай туриб жамиятимизни жаҳон маърифатига монанд жўшқин ривожланиш йўлига олиб чиқа олмаймиз. Бу ишни биз, эҳтимол, йирик давлатлар орасидаги энг мураккаб ҳамжамиятлардан бирида қилаяпмиз. Бизда турли-туман фикрлар, турмуш, иқтисодиёт ҳақида, сиёсий муассасаларнинг иши тўғрисида, сиёсий жараён қандай ўтаётганлиги ҳақида ҳар хил дунёқараш, мафкуравий тасаввурлар бор. Биз учун демократия— эндигина фаҳмлаб олинаётган тушунчадир. Демократик жараёнларни ва ошкораликни ривожлантириш билан боғлиқ бўлган сиёсий маданиятни ўзлаштириб олишимиз учун ҳали қанчадан-қанча куч-ғайратлар сарфлашимиз керак бўларкин. Шу қадар кўп машмашалар келиб чиқдики, бу нарса бизни ҳайратга солибгина қолмай, шу билан бирга хавотирликка сабаб бўлмоқда ва ҳатто агар бу демократиянинг намоён бўлиши бўлса, бундай демократиянинг бизга нима кераги бор? — деган саволни ўртага қўймоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси нақадар кескин бораётганини ҳар бир киши кўриб турибди.

Мулкчилик, иқтисодий муносабатлар, меҳнат ва уни рағбатлантириш ҳақидаги тасаввурлар соҳасида энг катта машмашалар содир бўлмоқда. Текисчилик психологияси биз учун ҳалокатлидир. Агар биз барча соҳаларда бутун жамиятни бўғиб турган маъмурий-буйруқбозлик системасига барҳам бериб, ҳамма муассасаларимизни: ҳам ижтимоий, ҳам давлат, ҳам хўжалик муассасаларимизни янгилаш билан бирга мана шу энг қолоқ психологияга барҳам бермасак, уни кўпориб ташламасак, барибир эски ёндашувлар гирдобида қолаверамиз ва суст ҳаракат қилаверамиз. Жамиятимиз ҳам илм-фан, маданият ютуқларига

(Давоми 2-бетда).

ОЛИЙ МАКТАБ: КЕЛАЖАК СТРАТЕГИЯСИ

Жўшқин асримизда ҳеч бир давлат маълумотсиз, илм-фансиз яшай олмайди, деб тўғри айтишади. Булар айни пайтда бошқа вазифалар қаторида мамлакатнинг фан-техника соҳасидаги қолоқлигига барҳам беришга, СССРни илғор индустриал давлатлар қаторига олиб чиқишга даъват этилган қайта қуришимиз учун зарурдир. Бироқ ҳозирча, иш сўздан нарига ўтмаяпти. Совет олий мактаби, умуман халқ таълими ўгай соҳа бўлиб қолмоқда ва уларга бундай ёндашув жамиятда самарали ўзгаришларга олиб келмайди.

Вужудга келган вазиятдан ташвишланиш мамлакатдаги 900 та олий ўқув юрти қарийб ярмининг ректорларини 11 май куни Москвага Бутуниттифоқ учрашувига тўплади. Учрашув ҳозирги шароитда таълим ва олий ўқув юртлари ишининг долзарб муаммоларига бағишланди. СССР Президенти, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев уларнинг ташвишига шерик бўлиб, учрашувда қатнашиш учун вақт ажратди.

Учрашувни Қозон давлат университетининг ректори **А. И. Коновалов** очди.

Учрашувда доклад қилган СССР Давлат таълим комитетининг раиси **Г. А. Ягодин** мамлакатдаги қайта қуриш жараёнлари ривожланишнинг ҳал қилувчи босқичига кирганлигини ва ижтимоий тузумдаги туб ўзгаришлар таълим системасига ва айниқса унинг якунловчи бўғини бўлган олий мактабга дахлдорлигини таъкидлади. Шунинг учун биз олий мактабнинг муносабатларнинг янги системасига уйғунлашувига имкон берадиган қарорлар қабул қилишимиз зарур. Чунки бозор сиёсатига ўтишни чуқурлаштириш, докладчининг фикрича, халқ таълимига ажратиладиган маблағларнинг нисбатан қисқартирилишига, студентлар сони камайтирилишига, олий ўқув юртлари битирувчиларининг ишга жойлашишида қийинчиликлар кўпайишига олиб келиши мумкин. Бу борада нималар қилиш лозим?

Бир томондан, олий ўқув юртларининг тармоқ министрликлари билан ўзаро муносабатлари системасини бирмунча мослашувчан қилиш, корхоналарнинг студентлар билан битимлар тузиш системасига ўтиш лозим, таълимнинг икки босқичли системасини жорий этиш тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш керак. Бироқ мана шу «ички» тадбирлар, дейди давлат комитетининг раиси, барча муаммоларни ҳал эта олмайди. Шунинг учун, иккинчи томондан, олий ўқув юртларига ҳукумат ҳам, СССР Олий Совети ҳам ёрдам бериши зарур.

Бундай ёрдам — ўтиш даврида — халқ таълимини давлат маблағлари билан таъминлаш даражасини сақлаб қолишда, уни ривожлантиришга сарфланадиган маблағларга солиқ солишда имтиёзлар жорий этишда, ёш мутахассисларнинг ҳуқуқий ва ижтимоий ҳимояланишида, бошқа тадбирларда ўз ифодасини топиши мумкин. Ўқув юртининг юксак даражада сафарбарлиги учун эса олий ўқув юртлари маблағларини «СССР Молия министрлиги ва СССР Меҳнат ва социал таъминот давлат комитети кишанлари»дан халос этиш, студентларни қабул қилишда, мутахассислар танлаш даражасини белгилашда катта эркинлик бериш, таълимни регионлар, тармоқлар эҳтиёжига яқинлаштириш зарур. Бусиз бозор иқтисодиётига ўтишда олий ўқув юртларининг фаолияти ғоят қийинлашади. Бозор иқтисодиёти шароитида олий ўқув юртлари амалда халққа таълим хизмати кўрсатиши ва студент давлатнинг, фондларнинг ёки ўз ота-оналарининг ёрдамида бундай хизматларга ҳақ тўлаб ўзининг таълимга бўлган ҳуқуқини янада тўлароқ рўёбга чиқара олиши мумкин.

Кўп партияли система юзага келиши муносабати билан олий мактаб олдида жиддий муаммолар пайдо бўлмоқда, деди докладчи, биз олий ўқув юртларида партиялар курашига йўл қўя олмаймиз. Бундай кураш ўқув юртларидан ва ўқув жараёнидан ташқарида бўлиши лозим. Бироқ бу биз ёш авлодни социалистик йўл танлаш, умуминсоний қадриятлар, Ватанга муҳаббат, федерациядаги ўз шерикларига ҳурмат руҳида тарбиялашдан воз кечамиз, деган маънони билдирмайди.

Учрашувнинг кўпгина қатнашчилари олий мактаб муаммолари юзасидан ўз мулоҳазаларини баён этдилар. Чунончи, Москва авиация технология институтининг ректори **Б. С. Митин** куч-ғайратларни мувофиқлаштириш мақсадида Бутуниттифоқ ректорлар уюшмасини ташкил этишни таклиф қилди, Харьков давлат университетининг ректори **И. Е. Тарапов** таълимга маблағ сарфлаш ғоят нафли эканлигини, бироқ ана шу маблағлар дарҳол самара беришини талаб қилиш мумкин эмаслигини айтди, Москва физика-техника институтининг ректори **Н. В. Карлов** олий ўқув юртлари Академияси ва СССР Давлат фан-техника комитети ташкилотлари ўртасидаги ҳамкорлик янада мустаҳкамланиши зарурлигини таъкидлади.

Учрашувда **М. С. Горбачев** нутқ сўзлади. У йиғилганларнинг саволларига жавоб қайтарди.

М. С. Горбачевнинг нутқи матбуотда эълон қилинмоқда.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари В. А. Медведев, СССР Олий Советининг Фан, халқ таълими, маданият ва тарбия масалалари комитетининг раиси Ю. А. Рижов иштирок этдилар.

(ТАСС).

Пойтахт Фрунзе райони коммунистлари билан учрашувлар

Ғалаба байрами совет жамиятининг турли авлодларини бирлаштирибгина қолмай, шу билан бирга машаққатли уруш йилларида коммунистлар халқни бирлаштирган куч бўлганлигини яна бир бор эслатди. Мамлакат учун қийин бўлган ҳозирги кунда ҳам партия қайта қуришнинг сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий дастури учун бутун масъулиятни ўз зиммасига олишга тайёр. 11 май куни М. С. Горбачев билан пойтахт Фрунзе райони 4-партия сайлов округи коммунистлари ўртасида шу ҳақда суҳбат бўлди. Мазкур округнинг коммунистлари КПСС Марказий Комитети Бош секретарини КПСС XXVIII съездига делегат қилиб кўрсатганлар.

Бугунги учрашувлар «Ява» тамаки фабрикасидан бошланди. Ҳали меҳнат шароитлари кўнгилдагидек эмас, тўғри маҳаллий комитет кўп иш қилмоқда. Фабриканинг табобат муассасаси касалликларнинг олдини оладиган ва даволайдиган аппаратлар билан дуруст жиҳозланган. Ошхонадаги бепул овқатга қўшимча равишда ҳар бир иш жойига сут келтириб берилмоқда. Цех партия ташкилотининг котиби Т. С. Климова умуман тамаки саноатида бўлганидек, фабрикада ҳам оғир вазият вужудга келгани ҳақида гапирди. Цехдаги барча автомат линиялар асосан хориждан келтирилган, Уларнинг қарийб ҳаммаси эскириб кетган. Замонавий линиялар кам. Чет эллардан камдан-кам олинаётган буюртма эвазига тушган валюта запас қисмлар сотиб олишга зўрға етади.

Тамаки дўконларида сигареталар тақчиллигига мана шулар сабаб эмасмикан, деб суриштиради М. С. Горбачев. Йўқ, сабаб бошқа нарсада экан. Корхонанинг маҳсулоти мамлакатда манзур бўлиб, у ҳар қандай қийинчиларга қарамай, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини камайтирмаяпти. Ҳар йили савдо ташкилотлари бу ердан 16 миллиард донагача сигарета ва папирос олиб турибди. Корхона раҳбарларининг изоҳига кўра, сигаретанинг тақчиллиги сабаблари кир ювиш кукуни билан бўлган воқеага ўхшайди: савдо ишида тартибсизликлар жазавага, маҳсулотларнинг чайқов бозорига чиқишига сабаб бўлмоқда.

Цехдаги суҳбатда кўпгина ўткир муаммолар —уй-жойнинг етишмаслиги ва шу йил баҳорида колхоз бозорларидаги нарх-наво мислсиз кўтарилиб кетганлиги, район болалар боғчалари ва яслиларидаги жойларнинг етишмаслиги масалалари кўтарилди. Цех мутахассислари, уларнинг аксарияти аёллардан иборат, СССР Президентининг дастлабки қадамларидан бирини —хотин-қизларнинг аҳволини яхшилаш, оналик ва боликни муҳофаза қилиш, оилани мустаҳкамлашга доир чора-тадбирлар ҳақида қарор тайёрлашни Олий Советга топширганлигини табриклаб гапирдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

КУЧЛАРИМИЗНИ ЖИПСЛАШТИРАЙЛИК

Тошкент коммунистлари шаҳар партия конференциясида шундай фикр билдирдилар

11 май куни бўлган ушбу конференцияни хотиржам ўтди деб бўлмайди. Дастлабки уч-тўрт кишигина, айтиш мумкинки, «ўз» манфаатларини кўзлаб гапирди — биттасининг заводида қайсидир ишлар юришмаётган, иккинчиси эса маҳсулот етказиб берувчилар билан ҳечам келишиб олмаётган, учинчиси мотор заводини қуриб битказа олмаётган экан... уларнинг нутқлари залда ўтирганларга унча таъсир қилмади: бу сенинг ишинг, ўзинг ҳал қилавер, нима сабабдан бу ҳақда шаҳар партия конференциясида гапириш керак? — дейишаётгандек бўларди.

Бўш микрофондан фойдаланишга журъат этган профессор Назаров аниқ фикр айтди: хўжалик ишлари муҳим, лекин улар ҳақида партия конференциясида гапиришга ҳожат борми?

Бугунги кунда партия хўжаликка расман раҳбарлик қилишдан воз кечмоқда, у бу ҳуқуқни шундай масалалар билан шуғулланиши лозим бўлган ташкилотларга — советларга бермоқда. Лекин, афтидан, фикрлашдаги қолоқлик, айниқса раҳбарларнинг шаҳар партия комитети нима деркин, бу ҳақда Марказий Комитетда нима ўйлашаркин қабилида мулоҳаза юритиш ҳали ҳам борга ўхшайди. Баъзи раҳбарлар шу вақтга қадар корхона тақдири учун, яъни шу ерда ишлаётган одамлар тақдири учун фақат уларнинг ўзлари, шаҳар партия комитетининг ҳар қандай фикр-мулоҳазаларига қарамай, ўзлари жавоб беришлари кераклигини тасаввур этолмаяптилар.

«Амалий ҳаракатлар ва натижалар керак», — деди конференцияда сўзга чиққан нотиқларнинг бири. Сўзга чиққан нотиқнинг ўзи — район партия комитетининг биринчи котиби шундай деганидан сўнг кимдан нимани кутиши керак? Кутяпмиз, ҳаракатларимиз илмий асосланишини, юқоридан буйруқ берилишини кутяпмиз, ҳали ҳам кутяпмиз... яна қанча кутар эканмиз?

Конференция қатнашчилари СССР Ички ишлар министрлиги олий ўт ўчириш инженерлик техника мактаби Тошкент факультетининг бошлиғи, Тошкент шаҳар Советининг социалистик қонунчилик ва жамоат тартибини сақлаш доимий комиссияси раисининг ўринбосари Б. Қосимовнинг нутқини қарсаклар билан кутиб олдилар. У жиноятчилик тўғрисида, коммунистлар жиноят содир этиладиган ҳолатларни камайтириш учун нималар қилиш кераклиги ва мумкинлиги ҳақида гапирди. Бинобарин, бу ерда чинакамига бир ёқадан бош чиқариб ишлаш керак, ҳуқуқ муҳофазаси идораларининг ходимлари шаҳарда рўй бераётган ярамас ҳолатларга қарши ёлғиз ўзлари курашишлари мумкин эмас.

Партия конференциясида сўзга чиққан барча нотиқлар жипслашиш зарурлиги тўғрисида гапирдилар. Шаҳар партия комитетининг ҳисоботи КПСС Марказий Комитетининг XXVIII съездга Ҳаракат дастури, партия устави лойиҳалари билан бирга муҳокама қилинди. Коммунистлар КПСС Марказий Комитетининг очиқ хатини ҳам эътибордан четда қолдирмадилар. Сўзга чиққан барча кишилар бузғунчи кучларнинг **партияни фракциялар ва гуруҳларга бўлиб юборишга уринишларига қатъий ва қаттиқ зарба бериш** кераклигини айтдилар. Партия якдил бўлганлиги учун ҳам кучлидир. Кимдаким коммунист бўла туриб, партиядан ташқарида туришни хоҳласа, унинг уставини тан олмаса, бундай кишилар билан йўлимиз бир эмас, дейишди улар.

Қабул қилинган қарорда шу фикрлар таъкидланади: «Конференция КПСС Марказий Комитети Ҳаракат дастури ва КПСС Устави лойиҳаларида партиянинг янгиланаётган жамиятдаги вазифалари, ўрни ва мавқеи ҳақида айтилган қоидаларни қўллаб-қувватлайди. Делегатлар социалистик йўлдан бораётган, марксизм-ленинизмни ижодий ривожлантириш принципларига асосланган партия сифатида янгиланган КПСС тарафдоридирлар, ички партиявий турмушни демократиялашни қатъиян рўёбга чиқариш, партиявий иш, район, бошланғич партия ташкилотларига партиялилар оммаси ҳокимиятининг устунлиги асосида раҳбарлик қилиш шакллари ва услубларини қайта қуриш зарур деб ҳисоблайдилар».

Конференцияда Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов сўзга чиқди. У ўз нутқига энг ўткир муаммоларни, ҳар биримиз бошимиздан кечираётган, ҳар биримиз ўйлаётган муаммоларни асос қилиб олди. **«Масала шу тарзда турибди: ёки биз ўзимизнинг янги вазифамизни қайта мушоҳада этиб, ўзлаштирамиз ва мамлакатни қайта қуриш йўлидан бошлаб боришга эришамиз, ёки бузғунчи кучлар устун чиқади».** Хўш, бундай аҳволда бизни нималар кутяпти? Президент бу саволга шундай жавоб берди: бошбошдоқлик, нифоқ ва ҳатто гражданлар уриши бўлиши ҳам мумкин. «Метиндек мустаҳкамлигимизга» орқа қилиб, хом хаёллар билан яшашга уринаётганлар учун ҳам, партия жипслашишининг аҳамиятига етарли баҳо бермаётганлар учун

(Давоми 2-бетда).

Пахта далаларида аҳвол қандай?

ИШЛАР ЯНАДА ТИҒИЗЛАШДИ

Йилдан йилнинг фарқи бор. Ҳеч вақт у йил бу йилга ўхшамайди. Камдан кам ҳолларда табиат деҳқонларга тантилик қилади. Мана бу йил ҳам баҳорда, айниқса апрель ойида ёғингарчилик ҳаддан зиёд кўп бўлди, айниқса пахтакорларга катта ташвиш туғдирди. Вилоят кооператив-деҳқончилик саноати уюшмаси раисининг биринчи ўринбосари Раҳим Нурматов билан суҳбатимиз мавзуси шу ҳақда бўлди.

— Раҳим Нурматович, мана ниҳоят ҳаво жўнашиб, кунлар исий бошлагандек туюлмоқда. Лекин ўтган кунлар деҳқон учун осон бўлмади. Шундай эмасми!

— Ўзингиз мушоҳада қилиб кўринг, апрелнинг 30 кунидан 19 куни ёғингарчилик билан ўтибди. Табиийки, бу ҳол чигит экишни анча мураккаб шароитда ўтказилишига олиб келди. Лекин қийинчиликларни иродалари, тажриба, маҳоратларини ишга солиб енгишга ўрганиб қолган пахтакорларимиз ҳамма чора-тадбирларни кўрдилар ва 1-Май байрами арафасида экишни туғаллаган эдилар. Тўғри, мўлжалдагидан 6—7 кун кеч ниҳоясига етказилди бу иш. Пахта учун ажратилган 130 минг 600 гектар ернинг асосий қисмига чигитнинг 65—24 нави экилди. Қолган майдонларга эса АН Боёвут-2, С-48-80, қисман Наманган-1 навларининг уруғи қадалди.

— Асосий далаларда кўчат тўлиқ ундириб олинди дейиш мумкинми!

— Ҳа, албатта. Мўл ҳосил учун бошланган курашда дастлабки қийин қадам қўйилди. Очиғини айтиш керак, энди бундан буён ишларни ғоятда тиғизлик ва хушёрлик билан олиб боришга тўғри келади. Деҳқонларимиз худди шундай қилмоқдалар. Ёғингарчилик туфайли катта-катта майдонлардаги ғўза ниҳолларини қатқалоқ босган эди. Улар бутун чораларни кўрдилар. Энг биринчи навбатда асосий эътибор эндигина униб чиқа бошлаган ниҳолларни қатқалоқ исканжасидан қутқазишга қаратилди. Бунинг учун барча зарур техника ишга солинди. Пахтакорларимиз озгина ҳафсаласизлик қилишса, фурсат бой берилса, қилинган меҳнатнинг бир қисми зое кетишини яхши билардилар. Шунинг учун ҳам ҳар дақиқани ғанимат билдилар.

— Айтишингизга қараганда ишлар анча юришиб қолган экан. Бироқ 9 май куни яна кучли жала ёғди. Бунинг таъсири қандай бўлди!

— Ҳа ҳақиқатан ҳам анча иш қилинганди. Гектарларда кўчатларни текислаб, бутлаб олиш учун ҳатто дала бошлари, этаклари, ёнларига қўлда бўлса ҳам чигит экиб чиқилган эди. Бу жаладан сўнг бир иш яна икки иш бўлди. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда 15 минг гектар майдондаги ғўза ниҳоллари жала остида қолибди. Айниқса Янгийўл ноҳияси, жумладан, Назарали Ниёзов номли, «Коммунизм», «Партия XXI съезди» жамоа хўжаликлари деҳқонлари бу жаладан жиддий зиён кўрдилар. Ўзи ноҳияда экиш ишлари анча кеч туғалланган эди. Бунинг устига табиатнинг бу нотантилиги ортиқча бўлди. Ноҳия пахтакорлари бундан буён дала ишларини ғоят тадбиркорлик, синчковлик билан олиб боришлари керак бўлади. Акс ҳолда...

Оққўрғон, Чиноз, Коммунистик ноҳияларининг айрим хўжаликларида ҳам жала сезиларли из қолдирди. Шошилиш керак...

— Бу майдонларда зудлик билан олиб бориладиган ишлар нималардан иборат!

— Деҳқонга ўргатишнинг ҳожати йўқ. Улар яхши билишадики, ерда нам ғоят кўпайиб кетиб, далага трактор киролмайди. Шунинг учун ҳозирча қўл тирмалари, ҳаскашлардан фойдаланиб, қатқалоқни юмшатиш, кетмон чопиқ ўтказиб, ниҳолларнинг атрофидаги тупроқни юмшатиш керак бўлади.

— Бундан чиқдики ҳозирги шароитда айниқса, биринчи культивациянинг аҳамияти ғоят катта экан-да!

— Бўлмасам-чи. Ёғингарчилик кўп бўлгани учун майда ўтлар ҳам кўпайиб кетди. Шу кунларда дала ишларига ҳаммани сафарбар этиш керак. Экиннинг тезроқ ривож олиши учун тупроқни қиздириш, культивацияни обиқ-тобида ва сифатли ўтказиш зарур. Агрегатларнинг ишчи органлари тўла бўлиши шарт. Культивация ҳушёрлик билан, маромида ўтказилса, ер қизийди, ёш ниҳоллар ҳаводан тўла баҳра олади. Ривожланиши тезлашади. Оққўрғон ноҳиясидаги Охунбобоев номли жамоат хўжалиги, С. Сегизбоев номли совхозда, Чиноз ноҳиясидаги Охунбобоев номли, Навоий номли жамоат хўжаликларида бу ишлар яхши олиб борилмоқда. Бироқ ҳамма ерда ҳам иш бир хилда эмас. Пискентликлар дала ишларини ўтказишда бироз кечикмоқдалар.

— Ҳар гектар ерда қанча кўчат қолдирган маъқул!

— Биз деҳқонларга унча кўчат қолдиринг, бунча кўчат қолдиринг, деб аниқ маслаҳат бермаймиз. Бу ишларни уларнинг ўзлари, ернинг тупроқ шароити, пахтанинг навига қараб, мутахассислар билан маслаҳатлашиб ҳал этганлари маъқул. Бунинг учун ҳозирги шароитда яганага алоҳида эътибор бериш талаб этилади. Вақт тиғиз, илгаригидек ғўзанинг иккита-учта чин барг чиқаришини кутиб ўтириш шарт эмас. Ғўза битта чин барг чиқариши биланоқ яганани бошлаб юбориш керак.

Биринчи культивацияни узоғи билан 20 майгача туғалланса мақсадга мувофиқ иш бўлади.

Деҳқонларимиз қийинчиликларни енгиб, бу йилги мураккаб шароитда ҳам мўл ҳосил етиштирадилар, ўз сўзларининг уддасидан чиқиш учун астойдил меҳнат қиладилар, деб ишонамиз.

Н. РИХСИЕВ суҳбатлашди.

ЗАМОННИНГ ИЖТИМОИЙ БУЮРТМАСИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

мойил бўлмайди ва паст поғонада қолаверади.

Бир ёки икки йил муқаддам мен Лениннинг инқилобдан кейинги дастлабки даврда сўзлаган нутқларини, Ленин даврида, ўша йилларда ўтган партия съездларида айтилган ҳамма гапларни қунт билан ўқиб чиқишга киришган эдим.

Ҳамма стенограммаларни тўплаб олиб, ўқиб чиқдим. Ҳар жиҳатдан ибратли бўлди. Бу ҳозир, жамият жуда чуқур, қудратли сиёсийлашган шароитда ҳам ёрдам беради, ўша пайтда ҳам жамият мана шундай ҳолатда бўлган эди. Бугунги муаммонинг муҳокамаси муносабати билан шуни эслайман: съездда Ленин программанинг сиёсий қисми ва унинг бошқа бўлимлари хусусида доклад қилиши керак эди. Бухарин иккинчи маърузачи эди. Хуллас, аввал докладлар қилинди, сўнгра секцияларда шу масалалар юзасидан мунозаралар бўлди.

Мунозаралардан бири менинг эсимда қолди. Бухарин ва бошқалар биз тақсимловчи коммунизмдан ишлаб чиқарувчи коммунизм сари боришимиз керак, деган фикрни асослаб беришларига тўғри келди. Экспроприация қилинган ҳамма нарсалар тақсимланиб, бир ярим — икки йил ичида истеъмол қилиб бўлинган эди. Ана шунда ишлаб чиқаришимиз кераклиги маълум бўлиб қолди. Ҳозирги матбуотимизни ўқиб кўринглар, у меҳнат ҳақида деярли ҳеч нарса ёзмаяпти. Юксак меҳнат унумдорлиги ҳақида, истеъдод тўғрисида, уни рағбатлантириш ҳақида, ишчи, деҳқон, зиёли, олим, ёзувчининг меҳнатини, умуман унумли меҳнатни рағбатлантириш тўғрисида ҳеч нарса ёзмаяпти. Қаердадир ниманидир тортиб олиб, қайтадан тақсимлаш ҳақида кўпроқ ёзишаяпти. Умуман тақсимот соҳасида ҳақиқатан ҳам нотўғри ишлар кўп. Бу долзарб мавзу бўлиб, мен унинг аҳамиятини камайтирмоқчи эмасман. Бироқ, ҳар ҳолда, биз фан-техника тараққиёти орқали, уни олға силжитиш ва рағбатлантириш орқали, мулкчилик муносабатларини ислоҳ қилиб, инсонни иқтисодиёт соҳасида фаол ҳаракат қилувчи шахс даражасига кўтариш орқали жамият тараққиётининг янги поғонасига чиқиб олиш, тузумимизнинг, унумли меҳнатнинг имкониятларини намоён қилиш ҳақида ўйлашимиз керак.

Текисчилик психологиясининг ҳалокатли эканлиги ҳақида неча марталаб гапирган эдим. Биз тақсимотда тартиб ўрнатиб, аввало жамиятимиз турмушининг барча соҳаларида ижодий меҳнатни рағбатлантириш ҳақида ўйлашимиз керак. Агар биз яқин вақт ичида бу соҳадаги вазиятни ўзгартирмасак, миллат сифатида ҳароб бўламиз, дард устига чипқон деганларидек, одамлар мамлакатимиздан кета бошлайдилар ва ҳозирнинг ўзидаёқ улар кетишаяпти.

Бизда истеъдодли меҳнатчини, айниқса у ижарачи бўлса, Рокфеллер деб атайдилар ва қисувга олишга уринадилар. Регионлардан бирида ҳатто ижарачининг фермасини ёндириб юборишибди. Чунки у яхши натижаларга эришган, катта даромад олган ва шу тариқа ҳаммани ноқулай аҳволга солиб қўйган экан. Бизнинг ижтимоий онгимиз қай ҳолатда эканини шу мисол кўрсатиб турибди.

Олий мактаб, бутун халқ таълими системаси мана шу ижтимоий онгни ўзгартиришда бизга ёрдам бериши керак. Ҳеч қандай агитаторлар бу ишни қилмайди. Уни халқ таълимимиз системаси, шу жумладан, олий мактабимиз қила олади. Замоннинг ижтимоий буюртмаси — мана шундай, деб ўйлайман. Акс ҳолда биз кўзлаб турган вазифамизни уддалай олмаймиз. Сиз, суҳбатдошларни яхши билганим учун, сизларнинг ҳайриҳоҳлигингиз ва мададингизга умид қиламан.

Ҳозир биз яшаб турган вазият ҳақида бир неча оғиз сўз айтмоқчиман. Ҳозир биз жамиятимизни қайта қуришнинг энг муҳим, қалтис палласида турганлигимиз бу ерда тўғри айтиб ўтилди. Биз иқтисодий ислоҳотни кескинлаштириш юзасидан туб чора-тадбирларни амалга оширишга жуда яқинлашиб қолдик, унинг энг устун соҳаларини белгилаб олдик. Яқин кунларда Президентлик Кенгашининг мажлиси бўлади, у бўлиб ўтган икки мажлисни, ҳукуматнинг иқтисодиёт соҳасидаги ислоҳотларни кучайтиришга қаратилган ҳаракат режасини чамалаш соҳасидаги ишларини якунлаши керак.

Биз федерациямиз, миллатлараро муносабатлар соҳасидаги ислоҳотларни бир кун ҳам кечиктира олмаймиз. Ҳозир бу иш билан чинакамига шуғулланиш учун ҳам ҳуқуқий, ҳам ақлий, ҳам амалий шарт-шароитлар мавжуд. Агар шундай қилинмаса, бу жараён стихияли равишда ривожлана бориб, мушкул ҳолатларни келтириб чиқариши мумкин. Бу эса бутун қайта қуришга таъсир қилади ва мамлакатдаги сиёсий вазиятни чигаллаштиради. Шу сабабли Федерация Кенгашининг яқин вақт ичида бўладиган мажлиси федерациямизни ислоҳ қилиш ва уни янги мазмун билан тўлдириш жараёнини қандай қилиб, қай шаклда, қайси муддатларда, қандай одимлар билан олға силжитиш тўғрисида принципиал тарзда фикрлашиб олишга бағишланади.

Ниҳоят, сиёсий ислоҳотни оладиган бўлсак, барча поғоналардаги Советлар сайловини ниҳоясига етказиш орқали биз янги депутатлар туркумига эга бўлдик. Янги кишилар: тажрибали-тажрибасиз, тадбиркор-уқувсиз, нафсониятли ёки нафсониятсиз бўлса ҳам, ҳар ҳолда янги кишилар келишди, мана энди депутатларнинг янги туркуми ҳаётга қўшилмоқда, ижроия органларини тузмоқда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқаришнинг умумий негизлари тўғрисидаги Қонун орқали Советларга янги ҳуқуқлар берилмоқда. Шу тариқа биз бу соҳада ҳам юқоридан қуйигача туб ўзгартишларни амалга ошираяпмиз, ҳокимиятни партия органларидан амалда Советлар қўлига топшираяпмиз. Бу эса бошқача шароитда шаклланган партиянинг ўзи учун ҳам жуда мураккаб жараёндир. Энди ҳокимият Советларга ўтаяпти. Советларда янги шароитда — демократия ва ошкоралик, иқтисодиётни ислоҳ қилиш шароитида ишлай оладиган кадрларни вояга етказиш керак.

Ниҳоят, партиянинг ўзини қайта қураяпмиз. Биз КПССнинг XXVIII съезди арафасида турибмиз. Мамлакатда авж олиб кетган мунозарадан бу соҳада қанчадан-қанча муаммолар йиғилиб қолганини ва съезд қайси саволларга жавоб қайтариши лозимлигини кўриб турибсизлар.

Ҳужжатларнинг лойиҳалари хусусидаги съездолди мунозарасидан ўтиб, коммунистларнинг фикр ва мулоҳазаларини таққослаб, муҳим аҳамиятга эга бўлган ҳамма мулоҳазаларни қабул этиб, шу тариқа биз партия билан жамиятни Марказий Комитетнинг янгиланган Ҳаракат дастури орқали программавий мақсадлар билан қуроллантирамиз, деб умид қилмоқчиман. Бу Ҳаракат дастури тубдан янгиланади, деб ўйлайман, Марказий Комитетда комиссия ва ишчи группалар тузилган, улар КПСС Марказий Комитетининг Ҳаракат дастури хусусидаги таклифларни умумлаштириш билан шуғулланмоқдалар. Ўйлайманки, партия Устави ҳам бошқача бўлади. Бу Устав янги, ислоҳ қилинган партиянинг эҳтиёжларини акс эттирадиган ва аввало бошланғич ташкилотлардаги оддий коммунистларнинг ролини ошириш учун партиявий тушунчадаги ҳуқуқий шарт-шароитларни яратиб берадиган Устав бўлади.

Биз съездга мана шундай делегатлар туркумини сайлаш йўлини тутганлигимиз партия ташкилоти зиммасига, партия зиммасига тушадиган янги вазифаларни бажаришга қодир бўлган сайлаб қўйиладиган органларни тузиш имконини беради. Айни делегатлар таркиби, коммунистларнинг ўзлари бевосита шакллантираётган мана шу таркиб бунинг учун муҳим шароит яратади, деб ўйлайман. Биз съездда делегатларнинг мана шу туркуми фаол иштирокига таяниб, янги шароитда партия фаолиятига бошчилик қилиб, уни муваффақиятли йўналтириб турадиган Марказий Комитетни ҳам туза оламиз.

Гарчи партиянинг парчаланиши ҳақида ҳам, у ўз мавқеини бериб қўйиши тўғрисида ҳам, у, аслида, Ленин ишини давом эттира оладиган партия бўлмай қолиши тўғрисида ҳам гап-сўзлар бораётган бўлсада, мен ҳеч қандай фавқулодда ҳодисани кутаётганим йўқ. Менинг назаримда, съездолди босқичидан ва мунозараларидан, съезднинг ўзидан ўтгач, партия таг-заминли қарорлар қабул қилиб ва ўзининг янги ролини — жамиятнинг сиёсий йўлбошчиси ролини ўзлаштириш йўлида муҳим қадам қўйиб, жамиятда амалга оширилаётган ўзгартишлар юксаклигига кўтарилади. Партия заифлашмаслигига, балки, аксинча, кучайишига менинг ишончим комил.

Биз съездда амалда сиёсий фикрларнинг хилма-хиллиги шароитида қандай ишлашимиз кераклиги тўғрисидаги масалани обдон муҳокама қилишимиз керак бўлади. Чунки тез орада кўп партиялилик шароитида ишлай бошлаймиз, ҳозирнинг ўзидаёқ сиёсий ҳаракатларни, сиёсий ташкилотларни тузиш жараёнлари бормоқда. КПСС мулоқот ва ҳамкорликка, қайта қуриш сиёсатини амалга оширишдан манфаатдор бўлган барча сиёсий ҳаракатлар билан иттифоқ тузишга тайёр бўлиши керак, деб ўйлайман. Шу маънода жамиятимизнинг бутун ақлий, демократик имкониятидан фойдаланиш лозим. Назаримда, биз КПССнинг сиёсий ҳукмронлигидан абадий воз кечганимизни ва демократия, сиёсий фикрларнинг хилма-хиллиги шароитида ишлашга тайёр бўлишимиз кераклигини узил-кесил тушуниб олишимиз даркор.

Хуллас, биз ҳақиқатан ҳам ўзгартишларнинг жуда муҳим палласига яқинлашиб келдик. Биз шуларнинг ҳаммасини уддаласак, турмушнинг ўзи ва қайта қуриш жараёнлари талаб қилаётган тўғри ечимларни топсак, унда ташаббусни узоқ вақтгача қўлга оламиз ва боз устига, қайта қуришни қудратли равишда олға силжитамиз.

Мана ҳозир, шу ойларда ҳамма нарса ҳал бўлади. Бу жараён жўн ўтаяптими? Йўқ, кураш жараёнида ўтаяпти. Бунинг устига ҳозир эгалланаётган мавқелар жуда ойдинлашаётган босқич бошланди. Биз мана шу чора-тадбирлар орқали қайта қуришнинг бош йўналишидаги куч-ғайратларни ошираверамиз, тарафдорларимиз ва мададкорларимиз кўпаяверади, деб ўйлайман. Айни вақтда биз, эҳтимол, ҳамма нарсани ўз ҳолида қолдиравериш истагида бўлган мухолифлар билан ва қийинчиликларни рўкач қилиб, ўзларининг сиёсий нафсониятларини кўзлаб, қайта қуришни қамчиламоқчи, уни тойдириб юбориб, эҳтимолки, бизни йўлдан оздирмоқчи бўлганлар билан кескин кураш олиб бориш заруратига дуч келармиз.

У хавф ҳам, бу хавф ҳам мавжудлигини айтишим керак. Нақадар аламли бўлмасин, бу нарса Биринчи Май намойишининг якунловчи қисмида кўзга ташланди. Гарчи бу намойиш демократик шиорлар остида ўтказилиши режалаштирилган бўлса ҳам у ердаги баъзи кишилар жамият тўғрисидаги, қайта қуриш ҳақидаги ғамхўрликдан мутлақо олисда эдилар. Бу — шунчаки бошқача фикр эмас, балки сиёсий иғвогарлик эди. Рўй берган воқеани ўз номи билан атамоқ керак. У аввало Ленинга қарши, КПССга қарши, қайта қуришга қарши қаратилган эди. Унинг ташкилотчилари майдонга ярим миллион кишини чиқаришни мўлжаллаган эдилар, аммо атиги 17—20 минг киши чиқди, улар орасида ҳам рўй берган воқеадан кўп киши кейинчалик ўзини четга олди. Буларнинг ҳаммаси демократиядан олисдаги нарса бўлиб, халқ олдида диёнатли ва масъулиятли кишилар бу реакцион ҳуруждан ўзларини четга олишлари керак, деб ўйлайман.

Биз бош йўналишдан чекинмаслик учун ҳамма ишни қилишимиз: демократик, сиёсий ёндашувлар орқали, жамиятни жипслаштириш, ўзгартириш орқали олға боришимиз ва бизни орқага судраётганларга қарши кескин ҳаракат қилишимиз керак. Жамиятимиз олдида турган муаммоларнинг жавобларини ўтмишдан топиб бўлмайди. Ўтмиш сабоқлари бор ва, албатта, олдинги авлодлар қилган яхши ишлар бор.

Қатъият билан олға бориб, социалистик йўл доирасидаги ўзгартишларни давом эттириб, жаҳон маърифати тажрибасини ҳисобга олиш йўли билан жавоб изламоқ керак. Ўйлайманки, биз мана шуларнинг ҳаммасини ўқиб олдик, бу хусусда гарчи мунозара бўлаётган бўлса ҳам бу фикр бир шаклга кирди. Баъзи кишилар умумбашарий қадриятларни яна сиёсатга асос қилиб олиш — социализм мавқеини оз бўлмаса бой бериб қўйишдир, деб ҳисобламоқдалар. Бизни ижод қилиш имкониятидан маҳрум этиб қўйган ақидапарастлик, қироатхонлик ва эскича тафаккурдан мана шу фикр келиб чиқади. Турмуш жўшқин тус олган пайтларда, у ёки бу назарий қоидаларнинг заифлигини воқеалар мантиқининг ўзи кўрсатган ва уларни қайта қуришни талаб этган пайтларда классиклар ўз қарашларини тубдан ўзгартирар эдилар.

Тақдиримиз ҳал бўлаётган мана шу бурилиш даврида вазифаларни муваффақиятли ҳал этишимиз жуда муҳимдир. Чунки яна 10, 15, 20 ва 100 йилдан кейин қандай яшашимиз шу вазифаларни қандай ҳал қилишимизга боғлиқ бўлади. Жамиятнинг ақлий меҳнат билан шуғулланувчи қисми, зиёлиларимиз, олий мактабимиз шу даврда партиянинг тараққийпарвар кучлари билан бирга бўлиши биз учун жуда муҳимдир. Мана шу қийин босқичда ҳар жиҳатдан ҳам ақлий, ҳам амалий мадад беришлари керак. Ўз касбдошларингизга ва студент ёшларимизга шу фикрни етказишингизни истайман.

Мен студентлар билан учрашдим, улар билан батафсил гаплашдим. Улар билан мулоқотдан менда чуқур таассурот қолганини айтишим керак. Умуман ёшлар, йигит ва қизлар биз билан бирга. Ҳозир улар ўз ўрнини изламоқда, чунки улар келгусида ҳали кўп яшашлари кераклигини тушунадилар. Биз студентлар билан доимо алоқада бўлишимиз, доимий мулоқот қилиб туришимиз керак. Бу ерда бугунгидек учрашувларни мунтазам ўтказиб туриш зарурлигини айтишди. Мен ҳам шундай, деб ҳисоблайман. Вақт нақадар тиғиз бўлмасин, шундай имкониятларни топиш, рўй-рост гаплашиш, бир-биримизнинг фикримизни тушунишимиз учун шубҳа-гумонларни яширмаслик ва олдимизда турган вазифаларни биргаликда ҳал қилиш керак.

Сиз билан биз биргаликдаги фикр-ўйлар билан уюштирган бу учрашув биргаликдаги янги фикр ва мулоҳазаларимиз учун илк нуқта бўлиб қолиши, натижада биз олий мактаб соҳасида жамиятимиз тараққиётининг ҳозирги босқичи манфаатларига мос келадиган давлат сиёсатини ишлаб чиқишимиз керак. Агар биз таълимни қайта қурмасак, барча ислоҳотлар халқимизнинг ақлий саёзлигига бориб тақалаверишини тушунишимиз керак. Демак, бу — энг муҳим масала. Бу хусусда фикримиз бир жойдан чиқади деб умид қиламан. Келинглар, айни мана шу баҳамжиҳатликка асосланиб иш бошлайлик. Учрашув учун сизларга ташаккур.

(ТАСС).

КУЧЛАРИМИЗНИ ЖИПСЛАШТИРАЙЛИК

(Давоми. Боши 1-бетда).

ҳам бу етарли даражада аниқ жавоб бўлди. КПССни демократиялаш зарурлиги кўриниб турибди, лекин уни ниҳоясиз мунозаралар олиб бориладиган ва долзарб муаммоларни амалий ҳал этиш учун ўрин бўлмайдиган қандайдир сиёсий клубга айлантиришнинг ҳожати бормикан?

Республика, қолаверса бутун мамлакат ҳам оғир даврни бошидан кечирмоқда. Юзага келган аҳволга, албатта, кўп жиҳатдан турғунлик йиллари айбдор. Лекин иқтисодий ва ижтимоий тангликнинг сабаблари фақат шундамикан? Олти йилдан бери қайта қуриш бўляпти, шу даврда қанчадан-қанча «ўз» хатоларимизга йўл қўймадик! Интизом, бошқарувнинг барча поғоналаридаги масъулият бўшашиб кетмоқда. Аввал бошданоқ аниқ ва равшан истиқбол ва мақсадларимиз бўлмади, биз маълум даражада бамисоли пайпаслаб ҳаракат қилдик.

Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби ўз нутқида республика учун ниҳоятда долзарб муаммоларни ўртага қўйди. Ҳозир бизда ижтимоий-сиёсий вазият шундайки, ҳатто халқ фаровонлиги тўғрисидаги шиорлар остига яшириниб, ҳужумга ўтишга уринаётган ҳаддидан ошган кучлар бош кўтармоқдалар. Партия ва ҳукуматнинг меҳнаткашлар турмушини яхшилаш борасидаги амалий ишларига улар ҳеч нарсани қарши қўя олмаяптилар, шунинг учун ҳам улар борган сари танқидбозликка кўпроқ берилиб кетишмоқда.

Бузғунчи кучлар ўз нафсониятларини қондириш йўлида ҳар қандай миш-миш ва уйдирмалардан фойдаланмоқдалар. Масалан, Ўзбекистондан армия сафларига йигитларни хизматга чақириш муносабати билан бугунги кунда қанчадан-қанча гаплар бўлмоқда. Республика Президенти, табиийки бу мавзуни ҳам тилга олди. У: **Ўзбекистонлик йигитлар эндиликда Қизил байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи ҳудудида ҳарбий-қурилиш қисмларида хизмат қиладилар,** деб таъкидлади. Бу — республика ҳукумати эриша олган амалий тадбирларнинг биттасидир.

Ўзбекистон ҳозир кўп қийинчиликларни бошидан кечирмоқда. Иқтисодиёт, ижтимоий соҳа, экологияда — турмушимизнинг исталган соҳасида кўп нуқсонлар, камчиликлар бор. Буларнинг ҳеч қайсисидан кўз юмиб бўлмайди, лекин буларни фақат ўтмиш хатолари билан изоҳламаслик — Тошкент коммунистларининг ҳозирги вазифасидир.

Партия ташкилоти, шаҳар комитети аҳволни барқарорлаштириш юзасидан анча ишлар қилмоқда, дейилди конференцияда. Лекин ҳамма ишларни қиляптими? Афсуски, йўқ. Масалан, сайлаб қўйиладиган партия органлари шаҳар ва район комитетлари идораларидан устун бўлиши кераклиги анчадан бери маълум. Аслида эса бунинг акси бўлаётганлиги кўриниб турибди. Шаҳар комитетида бир неча доимий комиссия тузилган. Уларга котиблар бошчилик қилишади, комиссиялар таркибига маош олиб ишлайдиган бир неча партия ходими кирган, лекин унинг асосий қисмини шаҳар комитетининг аъзолари ташкил этиши зарур. Бироқ бу ердаги асосий ишни аппарат ходимлари бажармоқдалар. Тошкент шаҳар партия комитетининг ҳисоботида бир неча ташвишли рақам бор. Олти ой ичида партия сафларига ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча кам, атиги 163 нафар ишчи қабул қилинган. Шу олти ой мобайнида эса 309 нафар коммунист партия билетини қайтариб берган. Энг аввало ўз фароғатини кўзлаб партияга кирган манфаатпарастлар уларнинг бир қисмини ташкил этади, деб ўйлаган тақдирда ҳам, барибир, бу рақам каттагина рақамдир. Бундай вазиятда шаҳар комитетининг янги аъзолари ишчилар орасидаги таъсирни йўқотмаслик учун анча кўп куч-ғайрат сарфлашларига тўғри келади.

Яқинда бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва конференциялари бўлиб ўтди. Уларда коммунистлар район ва шаҳар партия комитетлари шаънига анчагина танқидий мулоҳазалар, таклифлар айтишди.

Конференция Тошкент шаҳар партия комитетининг ишини қониқарли деб топди.

Конференция қатнашчилари бевосита яширин овоз бериш йўли билан А. И. Фозилбековни шаҳар партия комитетининг биринчи котиби, Ю. А. Асепковни иккинчи котиб, Ҳ. М. Абдураимовни котиб этиб сайладилар.

Конференцияда Тошкент шаҳар партия ташкилотининг раҳбар органлари сайланди. Унинг қатнашчилари юқори партия органлари таркибига номзодларни тавсия қилдилар, Ўзбекистон Компартиясининг XXII съездига ва КПССнинг XXVIII Съездига делегатлар сайладилар.

Конференция ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ш. Р. Мирсаидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Пойтахт Фрунзе райони коммунистлари билан учрашувлар

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Москвадаги «Большевик» кондитер фабрикасининг партия ташкилоти партия анжумани делегатлигига М. С. Горбачев номзодини кўрсатганлар жумласига киради. Қарийб 140 йилдан буён ишлаб келаётган бу корхонада (фабрикага 1855 йилда асос солинган) одамлар ҳузур қилиб ишлаяптиларми? Ҳамма жойда бўлганидек, бу ерда ҳам муаммолар кўплиги суҳбатнинг бошидаёқ равшан бўлиб қолди. Масалан, иш ҳақи қўшни 2-соат заводига нисбатан ўрта ҳисобда 25 фоиз кам. Ходимлар муттасил етишмайди. Фойданинг 80 фоизи давлат бюджетига топширилади, пулнинг қолган қисми ҳисобидан эса корхонани техникавий ва ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш масалаларини ҳал этиш қийин.

М. С. Горбачевнинг ишчиларни мамлакат миқёсида нималар ташвишлантираяпти, деган саволига одат бўлиб қолган: ҳозир нарх навонинг ошиши ҳақидаги гаплар кўп, деб айтилди...

— Биздаги нарх-навони дунёдаги даражага яқинлаштириш зарур,— деди бу гапга жавобан Михаил Сергеевич, бозор меҳнат жамоасининг ўзи ишлаб чиқараётган маҳсулот учун тўла масъулият мезонидир. Аммо биз шундай бозорга ҳали эришмоғимиз керак, биз асосий озиқ-овқат маҳсулотларини назорат остида тутиб, шундай бозорни қадам-бақадам барпо этиб борамиз. Сизларнинг маҳсулотингизни олиб кўрайлик. Айтайлик, бу маҳсулотнинг бирон-бир қисми назорат остида бўлади, қолган қисми эса эркин бозорга чиқиб, нарх навони белгилайдиган бўлади.

Хўш, иш ҳақи нима бўлади, деган савол туғилади. Модомики нарх-наво ўзгарар экан, ишлаб турган кишиларни ҳам ҳимоя қилиш керак. Бу ишда биз жамият билан келишмай туриб иш тута олмаймиз.

Яна бир муаммо: зарар кўрувчи корхона беркитиб қўйилгандан кейин ишдан маҳрум бўладиган ишчининг ҳоли нима кечади? Давлат бу соҳада ҳам зарур воситани кўзда тутиши керак, шу воситада нафақа бериш, малакани ўзгартириш имкониятини яратиш кўзда тутиладиган бўлсин.

— Бундан чиқдики, ишсизлик бўлар эканда? — деб сўрайди суҳбатдош аёллардан бири.

— Структура ишсизлиги бўлади, бундай ишсизлик ҳозир ҳам бор, — деди жавоб қайтариб М. С. Горбачев. — Корхона ёпилгач, уни бошқа маҳсулот ишлаб чиқаришга тайёрлаш керакку ахир — бу вақтинчалик ишсизлик бўлади. Бундан ташқари ҳозир пинҳона ишсизлик ҳам бор. Бизда икки-уч киши қилаётган ишни Ғарбда бир киши қилади. Францияда мен бориб кўрган машинасозлик заводларидан бирининг конструкторлик бюросида эллик киши ишлаяпти, биздаги кўлами мана шундай корхонада эса уч юз киши ишлаяпти.

Тушдан кейин «Известия»нинг мажлислар залида КПСС XXVIII съездига делегатликка М. С. Горбачев билан В. Н. Баранов номзодларини кўрсатган округдаги 20 тадан кўпроқ партия ташкилотининг вакиллари йиғилдилар.

Москвадаги иккинчи соат заводининг цех бошлиғи В. Н. Барановга биринчи бўлиб сўз берилди.

Инженер, 25 йиллик иш стажига эга бўлган коммунист ўзининг ҳаётий йўли ҳақида гапириб, мамлакатдаги ва партиядаги аҳвол учун астойдил ташвишланаётганлигим сабабли мен ўз номзодимни қўйишга мажбур бўлдим, деди.

Фикримча, деди у, партия, давлат ва ҳарбий ҳокимият чатишиб кетганлиги энг катта хавфдир. У буни жуда кескин иборалар билан айтди. Номзод мазкур иборани изоҳлаб, бундай деди: менинг фикримча, бизнинг жамиятимизда, башарти революция ўзини ҳимоя қила олмаса, у ҳеч нарсага арзимайди, деган ибора бамаънилик даражасига етказиб қўйилган. У башарти, революция ҳимоя қиладиган ҳеч нарса бўлмаса, бу революция ҳеч нарсага арзимайди, деган бошқа шиорни таклиф қилди.

Мамлакатнинг бутун ижтимоий турмушини, мактабдан тортиб то олий ўқув юртигача чуқур демократиялаш номзоднинг асосий дастури эканлигини унинг ўзи таъкидлаб ўтди. Соғлиқни сақлашни, маорифни такомиллаштириш, экологик муаммоларини ҳал қилиш ишнинг асосий йўналишлари бўлиши керак.

Сўнгра М. С. Горбачевга сўз берилади. У кўрсатилган юксак ишонч учун округ коммунистларига миннатдорчилик билдириб, КПСС XXVIII съезди КПСС, мамлакатимиз, ҳар бир совет кишиси турмушида жуда муҳим роль ўйнаши лозимлиги ҳақида гапирди.

Сизларнинг ҳузурингизда гапиришдан аввал, бу ерда ўз дастуримни қанчалик батафсил баён этсам экан, деб ўйладим, деди у. Менинг фикрларим ҳаммага равшан, ҳар қандай тазйиқ мени бошқа фикрга ўтишга мажбур қила олмайди. Бундан бошқа йўлнинг ўзи йўқ, мен коммунист сифатида шу йўлни танлаганман, менинг маънавий йўлим ҳам мана шу.

Замон талабига жавобларни бутун жамият иштирокида изламоқ керак, аммо албатта олға бориш зарур, деди сўнгра номзод. Бунинг устига биз тезроқ олға силжишимиз лозим, вазият шуни тақозо этмоқда.

М. С. Горбачев кўпгина муаммоларга батафсил тўхталди, шу муаммоларни ҳал этиш орқали жамиятимиз тараққиётни жадаллаштира олади, қайта қуришни чуқурлаштиради, деди. Бироқ буни таъминламоқ учун социалистик демократия ғоясини тўлиқроқ намоён этиш, ижтимоий адолат тантанасига эришмоқ учун ҳамма ишни қилиш керак.

Лениннинг социализмга қарашни тубдан қайта кўриб чиқиш зарурлиги тўғрисидаги машҳур фикри — ҳозирги фикр-мулоҳазаларимизга асос бўлади, деди сўнгра номзод. Биз жараёнларни башорат қилиб, қайта қуриш моҳияти ва сиёсатини ишлаб чиқиш орқали энг муҳим саволларга аниқ жавобларни турмушнинг ўзидан оламиз. Ҳозир биз тадбирларни белгилаб қўйишимиз эмас, балки айни жараённинг йўналишига, ижодий излашга эришмоғимиз зарур, деди М. С. Горбачев. Биз ишнинг ҳамма соҳаларида ана шундай моҳиятга ва сиёсатга эгамиз, бу иш жамиятимиз турмушини инқилобий янгилаш мақсадида олиб борилмоқда.

Сўнгра КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари кескин ва беҳаловат турмушимизнинг ҳамма соҳаларига тааллуқли кўпдан-кўп саволларга жавоб қайтарди. Хатлардан бирига амалий жавоб беришга тўғри келди — газета босмахонасининг ходимлари М. С. Горбачевни шу корхонага таклиф этдилар. Бу ерда иш узлуксизлиги сабабли йиғилишда қатнаша олмаган кишилар билан суҳбат давом эттирилди.

Суҳбатларда КПСС Марказий Комитетининг секретари, «Правда» газетасининг бош муҳаррири И. Т. Фролов, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Ю. А. Прокофьев, Москвадаги Фрунзе район партия комитетининг биринчи секретари Г. И. Кутяков қатнашдилар.

Москванинг Фрунзе районидаги 4-сайлов округи коммунистларининг вакиллари билан учрашув тўғрисидаги ҳисобот матбуотда эълон қилинади.

(ТАСС).

Ўзбекистон Компартияси XXII съезди олдидан

УНИНГ ИСТАГИ

Депутатликка номзодлар

Чирчиқ қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводида партия ҳисобот-сайлов йиғилиши қизғин борарди. Навбат Ўзбекистон Компартияси XXII съездига делегатликка номзод кўрсатишга келганида залда баҳс янада кучайди. Ҳар бир коммунист номзод кўрсатар, кўрсатилган номзодлар устида мунозаралар бўларди. Ниҳоят икки киши — Т. Маёқубов ва Т. Қаюмовалар номзодлари қолди. Лекин шу пайт корхона ташқи иқтисодий алоқалар бўлими бошлиғи Тўлқин Маёқубов сўзга чиқиб, билдирилган ишонч учун коммунистлардан миннатдор эканлигини изҳор этди. Сўнгра у уларга мурожаат қилиб, Т. Қаюмова фойдасига ўз номзодини қайтариб олмоқчи эканлигини, бу илтимоси қондирилишини сўради. Унинг илтимоси инобатга олинди. Шундай қилиб, Тожи Сатторовна Қаюмова Ўзбекистон Компартияси XXII съездига делегатликка номзод қилиб кўрсатилди...

Тошкент давлат педагогика институтига кира олмаган Тожи отасининг маслаҳатига биноан Чирчиқдаги қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг биринчи цехига ишга кирди. Иш жараёнида у тажрибали ишчилар — Ревида Халилова, Галина Сейтарифова, мастерлар Владимир Сачков, Турғунбой Кенжабоевларга суянди. Билмаганини сўраб-суриштириб ўрганди. Устозлар ўгитига қулоқ тутди. Ўз устида мустақил ишлай бошлади.

Касбини пухта ўзлаштирган Т. Қаюмова бу билан чегараланиб қолмади. Малакасини янада ўстириш мақсадида у Чирчиқ индустриал техникумида ишдан ажралмаган ҳолда ўқиди.

Бугун Тожи Сатторовна Қаюмованинг мазкур корхонага ишга келганига қарийб 17 йил бўлди. Шу давр мобайнида у оддий прессловчиликдан бригадирлик вазифасигача ўсди.

Чирчиқ қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи коммунистларининг республикамиз Компартияси XXII съездига айнан Т. Қаюмовани делегатликка номзод қилиб кўрсатишларининг боиси нимада? Нима сабабдан Тўлқин Маёқубов Тожи Қаюмова фойдасига ўз номзодини қайтариб олди. Ана шу савол билан биз завод партия ташкилоти секретари Тоир Зоҳидовга мурожаат қилдик.

— Тожи ишлаб чиқариш илғори бўлибгина қолмай, жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этади, — дея суҳбатни бошлади у. — Қаюмова цех партия ташкилоти котибидир. Кишилар билан тил топиша олиши, меҳрибонлиги, ҳақгўйлиги туфайли жамоа обрў-эътиборини қозонди. Виждон унинг бирдан бир маслаҳатчисидир. Шу туфайли бўлса керак, корхонамиз коммунистлари унга юксак ишонч билдиришди.

— Тожихонни анчадан бери танийман, — деб суҳбатни давом эттирди Т. Маёқубов. — Биз бир цехда узоқ муддат биргаликда меҳнат қилдик. Мен шу цехда мастер эдим. У ишга ижодий ёндашиши, керак бўлса раҳбарлар билан талашиб-тортишиши билан алоҳида ажралиб туради. Қай бир участка планлари бажарилиши хавф остида бўлса, Тожи шу заҳоти ёрдамга келади. Шу туфайли ҳам мен ўз номзодимни қайтариб олдим.

Тожи Қаюмовани биз корхона механика-йиғув цехида учратдик. У ўз бригадаси билан съездда кўтаражак масалалари ҳақида ўртоқлашаётган экан. Тожи Сатторовнадан жумҳурият партия съездига делегатликка номзоди кўрсатилганлиги у учун кутилмаган воқеа бўлдими деб сўрадик.

— Ҳа, албатта, — деди Т. Қаюмова,— Партия ишида тажрибам бўлишига қарамай, биринчи бор ана шундай йирик анжуманга делегатликка номзод этиб тавсия этилишим. 1985 йилга қадар 4 йил цехда комсорглик қилдим. Кейинчалик мени цех партия бюроси аъзоси этиб сайладилар. Мана икки йилдирки, цехимиз бошланғич партия ташкилотига етакчилик қилиб келмоқдаман. Жамоат ишларидаги фаолиятим даврида кўплаб кишилар билан танишдим. Улар билан яқин мулоқотда бўлдим. Билмаганларимни ўргандим. Ўз фикр-мулоҳазаларим билан ўртоқлашдим.

— Ҳозирги кунда айрим коммунистлар, шу жумладан КПСС аъзоси бўлган ишчилар партия билетларини топширишмоқда. Сиз бу ҳақда нима дея оласиз?

— Дарҳақиқат бугунги кунда кўпгина кишилар осонликча ўз партия билетларини топширишмоқда, ҳатто ёқиб ташлаш ҳоллари ҳам учрамоқда,— дейди Т. Қаюмова. — Ана шу кишилар авваллари ҳам фаоллиги, принципиаллиги билан ажралиб турмас эди. Партия сафига бу кимсалар юқори лавозимларга кўтарилиш, юмшоқ ўриндиқларни эгаллаш учун кириб олишган эди. Партия улар ҳақида ҳали ўз сўзини айтади. КПСС доимо жамоатчиликни ўз кетидан эргаштирувчи куч бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади, мен бунга аминман.

Қайта қуриш Тожи Қаюмова етакчилик қилаётган цех бошланғич партия ташкилотида ҳам сезилмоқда. Бригадир билан бир сафда меҳнат қилаётган кўплаб ишчилар ишлаб чиқариш муаммолари ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришмоқда. Бу билан улар меҳнат унумдорлиги ўсишига муносиб ҳисса қўшишяпти. Аммо эришилган натижалар билан чегараланиб бўлмайди. Бошланғич партия ташкилотлари олдида кўплаб муаммолар турибди. Хусусан уларга мустақиллик бериш, уларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш лозим. Бунинг учун бир ёқадан бош чиқариб курашиш лозим. Тожи Қаюмова жумҳуриятимиз бўлажак съездида сўзга чиқса ана шулар ҳақида, инсон омили ҳақида алоҳида тўхталиб ўтишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

— Бугун кўпгина жойларда партия ташкилотлари котиблари икки—уч номзоддан сайланмоқда,— дея сўзини давом эттирди Т. Қаюмова. — Бу ишга тажрибали, ташаббускор, меҳнаткашлар ҳуқуқини ҳимоя қила оладиган кишилар сайланмоқда. Аммо уларнинг аксариятига партиявий-ташкилий ишларда тажриба етишмайди. Бу борада жилла бўлмаганда вилоятимизда қисқа муддатли курслар ташкил этилса, анча қўл келарди. Коммунистларимиз съездида ана шу муаммолар ҳақида эшитишни истардим.

Т. Қаюмова аёллар муаммоси, уларга қулайликлар яратиш, имтиёзлар бериш лозимлигини ҳам айтмоқда. Бу бежиз эмас, албатта. Тожининг ўзи 3 фарзанднинг онаси. Шу боис у фарзанд тарбияси муаммоларидан хабардордир.

Тожи Сатторовна жумҳуриятимиз партия съездида қабул қилинадиган қарорлар бошланғич партия ташкилотлари ишини ҳам янада жонлантириш, барча коммунистлар ҳаётида туб бурилиш ясашига ишонч билан қарамоқда.

А. ҲАКИМОВ.

● ЯНГИЙЎЛ ноҳиясидаги «Партия XXI съезди» жамоа хўжалигида узумнинг хўраки навларини экилган токзорлар яна кўпайди. Ана шундай токзордан 11 гектари бу йил биринчи ҳосилини беради. Суратда: (чапдан) колхозчилар М. Абдуваҳобов, З. Алиев, жамоа бош агрономи Э. Бегматов ва тракторчи Ҳ. Маматқуловлар биринчи ҳосил нишоналарини қараб чиқишаяпти.

Суратчи: Р. ГАЛИЕВ.

ҲУНАР—ҲУНАРДАН УНАР

Касб орттиринг, ёшлар!

АЗИЗ ўғил, қизларим! Мен бир кекса, ветеран-педагогман. Ҳаётда аччиқ-чучукларни кўравериб бирмунча тажрибага ҳам эга бўлганман. Буни таъкидлашдан мақсадим инсон мустақил ҳаётга қадам қўйиш чоғида кўпинча нима қиларини билмай қолади. Ўн йил ўқиб мактабни битирган бола олдида бирданига ташвиш пайдо бўлиб, ўзини қандайдир юк босаётгандек сезади.

Илгаридан маълум бир касб-корни мактабда ўрганиб юрганларга бу ҳол билинмаслиги мумкин. Аммо ҳамма мактабларда ҳам ҳунарга етарли эътибор берилаверилмаганлиги туфайли шундай саросималик рўй бериши мумкин.

Бундан жуда ҳам чўчиб кетмаслик керак. Чунки касб эгаллайман деган кишига неча ўнлаб ҳунар-техника мактаблари бағрини очиб турибди. Уларга кириб ўқиганлар токарь, шофёр, ошпаз, тикувчи, механизатор, ҳисоблаш машинаси оператори, слесарь, монтёр бўлиши мумкин. Ҳунар мактабларида яхши ўқиш, спорт билан шуғулланиш, ҳордиқ чиқариш учун барча имкониятлар бор. Устахоналар, фан кабинетлари, спорт майдончалари ўқувчилар ихтиёрида.

Болаларнинг ҳунарли бўлишларида ота-онанинг роли катта. Улар ўз фарзандларида маълум бир касбга ҳавас уйғота олишлари керак. Тошкентнинг Сағбон маҳалласида истиқомат қилувчи Қаюм ота Ваҳобов ўз паҳлавонларида ҳунарга меҳр уйғота олди. Ўғиллари Абдуғани, Абдуносирлар 11-мактабни битириб 28-ҳунар-техника билим юртига ўқишга киришди. Уни тугатгач, оталаридек косиб бўлиб етишдилар. Эндиликда ўзлари бошқаларни ҳунарга ихлос қўйиш руҳида тарбияламоқдалар. Бу мақсадда мактабда ҳунар эгалари билан ёшлар ўртасида учрашувлар уюштириб туришибди. Яқинда бўлиб ўтган ана шундай даврада ҳунар-техника билим юртининг собиқ талабалари ўқувчилар билан мулоқотда бўлдилар.

Йиғилганлар болаларга ўз касбларининг моҳияти ҳақида гапириб бердилар.

Бу йиғилишга келган М. Мирзараҳимов, Мурод Ғаниxўжаев, Рихсибой Қўчқоров, Ҳикматулла Султоновлар суҳбатини болалар мароқ билан тингладилар.

Ана шундай қизиқарли тадбирлар болаларда касбкорга иштиёқ уйғотмоқда. Уларни корхоналар қучоғига даъват этмоқда.

Ф. НУРИДДИНОВ,
ветеран-педагог.
Тошкент шаҳри.

● Сут соғиш усталари ҳақида ҳикоялар

ОРЗУСИ УШАЛДИМИ?

ЛАВҲА

3000 КИЛОГРАММДАН зиёд сут соғиб олганлиги учун III даражали фахрий диплом ва «Сут соғиш устаси» нишони билан тақдирланганлар орасида Коммунистик ноҳиясидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалигининг соғувчиси Сафира Раҳимова ҳам бор. Оддий, меҳнаткаш жувон, олти боланинг онаси. Кўринишидан икки фарзанди ҳарбийда хизмат қилиб қайтган, ҳатто яқинда буви бўлиш арафасида турган аёлга ўхшамайди. Очиқчасига сўзлайди, ўзи ишлаётган ферманинг чиройли, озода эканлиги, қачондан буён соғувчилигини айтади.

Меҳнат қилаётганлигига ҳам кўп бўлди. 1974 йилда ишга келган бўлса, демак ўн олти йилдан ошибди. Ўша пайтдаги шароит билан ҳозиргисини тенглаштириб бўлмайди. Ҳатто комиссия келадиган бўлса ҳам, уларни алоҳида тайёргарликсиз кутиб олишимиз мумкин. Лекин шундай бўлса ҳам ёшлар фермага ишга келишмаяпти. Меҳнати оғир деб ўйлашади. Ҳақиқатан кечаси соат икки яримда туриб фермага йўл оламиз. Эрталаб олтида қайтамиз, сўнг кундуз ҳам соат бир яримдан олтигача яна ишда бўламиз.

Ростдан ҳам, камдан-кам одам бундай шароитда меҳнат қилишга рози бўларди. Бунинг учун қандайдир кўникма ҳосил қилишнинг ўзи бўлмайди. Ойлик маош унчалик оз ҳам эмас, бир амаллаб тирикчилик ўтказса бўлади. Одат бўлиб қолганидек, Сафира Раҳимова ёшлигидан сут соғувчи бўлишни орзу қилган, десак нотўғри сўзлаган бўламиз. Аслида орзу — киши табиатидаги яхши маънодаги хаёлпарастликнинг белгисидир. Болаликда, айниқса, бу хис кучли бўлади, ўсмир ёки қизалоқ кўпчиликнинг кўзига кўринадиган, тилига тушадиган ва ниҳоят кўпчилик ҳурмат қиладиган касбнинг эгаси бўлишни истайди. Одамлар инсондаги бу интилишни унинг ўз авлодини ҳаётини яхшилаш ва такомиллаштиришга қаратилган ғайри-шуурий ҳаракат деб тушунтиришади. Улар билан баҳслашмоқчи эмасмиз, лекин кишига биологик мавжудот сифатида қарайдиган бўлсада бу изоҳда асосий бир нарса айтилган: одам ўз аждодларига қараганда юқорироқ ва комилроқ бўлишни истайди. Оддий деҳқон оиласидан чиққан қиз — Сафирада ҳам шундай орзу бор, — у адабиёт ўқитувчиси бўлмоқчи эди. Бироқ орзу ўз йўли, ҳаёт ўз йўли билан кетар экан. Шунинг учун у, болаларим ўқисин, дейди. Фарзандлари оналари истаганидек, ўқишаяпти, уларни эл танияпти. Бу сўзлар унинг шахсий ҳаётига тегишли. Яна касби ҳақида гаплашганимизда у ўтган йили жамоа пудратида ишлашгани, маҳсулот бериш ҳам, моддий жиҳат яхши бўлганлигини айтади. Афсус бу йилдан пудрат тарқатилиб юборилибди. «Нима учунлигини билмайман, балки, кимгадир ёқмагандир», дейди.

— Пудрат билан ҳозирги меҳнат усулингизнинг фарқи борми? Ёки моянани камроқ оласизми?

У нималарнидир ҳисоблайди: мояна ўша-ўша қолибди. Шунда савол туғилади: унда пудратда ишлашнинг афзаллиги қаёқда қолди? Соғувчи бунга бошқачароқ қараш кераклигини айтади ва сўзларини исботлашга уринади. Жамоа пудратида «сеники-меники» деган тушунча бўлмайди. Ҳаммаси «бизники» бўлган, якка тартибда ҳозиргидек ишлаганда ҳар ким фақат ўзим бўлсам, дейди, яъни бошқалар билан иши йўқ. Чин маънодаги коллективчиликнинг моҳияти нимада эканлигини шунда тушунаман ва мулоҳаза қиламан: пудратни тарқатишга буйруқ берган мутасадди биз суянмоқчи бўлган яхши ишларнинг томирига болта урмадимикин?

Лекин бу алоҳида ўрганиладиган масала.

Сафира Раҳимова билан кундалик иши ҳақида суҳбат қиламиз.

— 28 сигирим бор. Ҳозир 20 тасини соғаяпман. Битта сигир кунига 17—20 литрдан сут беради. Лекин бундан ҳам кўпроқ олиш мумкин. Қарови яхши бўлса кифоя. Соғувчи меҳнати қадрини янада ошириш, шароитни ҳар жиҳатдан яхшилаш керак, ана шунда фермаларимиз ёшлар ўқишга киролмай қаёққа боришларини билмасдан қолганларида келадиган жой бўлиб қолмайди.

Хўш, Сафира опанинг ўзичи. ишидан розими ёки у ҳам бошқа жойда ишлашнинг имкони бўлмаганидан фермада меҳнат қиляптими? Лекин унда ишидан норозиликнинг бирор бир аломатини сезмадик. Касбини яхши кўради. Эътирозлари ҳам бор. «Баъзан ток узилиб қолади, шунда сигирларни қўлда соғишга мажбур бўламиз. Озроқ қийналамиз». Энди бу қийинчилик хизмат кўрсатадиган соҳа ходимлари виждонига ҳаволадир.

Мусобақа ғолиби, фахрли учинчи даражали диплом билан тақдирланган Сафира Раҳимованинг тасвирига берилган чизгиларимиз мана шулардир.

Р. ХУДОЁРОВ.

Ҳамид Олимжон таваллудининг 80 йиллиги

«ОТА, ҚЎШИҚ АЙТГАН ЕТАР МУРОДГА!»

УШБУ мисра машҳур ўзбек совет шоири, бахт ва шодлик куйчиси Ҳамид Олимжоннинг халқ бахшиси Фозил Йўлдош ўғлига атаб ёзган «Куйчининг хаёли» (1936) номли шеъридан олинган. Уларни умр бўйи шахсий ва ижодий дўстлик, мақсадларининг муштараклиги яқинлаштирган эди.

Гўдаклигидан онаси Комила аянинг мунгли аллаларини, сеҳрли олам ҳақидаги эртакларини тинглаб улғая бошлаган Ҳамид бобоси Мулла Азимнинг шарофати туфайли Фозил шоир билан жуда эрта танишиш бахтига муяссар бўлди. Бўлғуси шоирнинг боболари Мулла Азим ва Соиб совунгарлар билан яқиндан ошно бўлган Фозил шоир шундай эслайди: «Кези-кези билан Жиззахга бориб, уларга қўнардим ва бир ҳафта, икки ҳафта туриб, қадрдонларимга қўшиқ айтиб берардим». Болалигидан қалбини оғзаки ижоднинг сеҳри чулғаб олган ёш Ҳамид ана шундай достончилик ўтиришларининг доимий тингловчиси эди. Зеро, орадан йиллар ўтиб шеъриятнинг чексиз уфқларини забт этишга киришар экан, ўзи учун биринчи манба сифатида ва ишончли суянчиқ деб халқ оғзаки ижодидан унумли фойдаланди. Оғзаки ижодга хос муболағавий, романтик жўшқинлик, фалсафий теранлик, туйғулар тиниқлиги, ҳаётбахш руҳ унинг ҳар бир шеърига йўлдош бўлди. Бу ҳақда адабиётшунослардан С. Азимов, С. Мамажонов, О. Собиров, Н. Каримовлар ўз тадқиқотларида анча қизиқарли кузатишларини таъкидлашган. Шундай экан, биз Ҳ. Олимжон истеъдодига оғзаки ижоднинг таъсири ҳақида қайта фикр юритмасдан, балки Фозил шоир билан унинг устозу шогирдлик муносабатларига мухтасар тўхталсак.

Ҳ. Олимжон Фозил шоир куйлаган «Алпомиш» достонини юқори баҳолаб, уни меҳр билан нашрга тайёрлади. Достон юзасидан қатор илмий мақолалар ёзди. Бу мақолалар ўзбек фольклоршунослигида Фозил шоир ижодининг тўғри баҳоланиши ва китобхонларга тарғиб қилиши билан ҳануз ўз илмий-амалий қимматини йўқотмаган. У бир ўринда шундай ёзган эди: «Фозил шоир Йўлдош ўғли ҳозирги ўзбек халқ шоирларининг энг кучлиси саналади. Айниқса, эски ўзбек халқ қаҳрамонлик достонларини билишда, достончиликнинг техникасини сақлаб куйлашда ҳозир унга тенг келадиган шоирни биз кўрмадик». Бу билимдон ўзбек совет шоирининг Фозил шоир истеъдодига берган холисона ва одил баҳоси эди.

Ҳ. Олимжон Фозил шоир ижоди тарғиботчисигина бўлиб қолмай, унинг истеъдодини юксак муҳаббат билан севар эди. Бу муҳаббатнинг рамзи сифатида «Куйчининг хаёли» номли машҳур шеърини ёзди. Унда Фозил шоир салоҳиятининг беқиёслиги, хаёлот дунёсининг чексизлиги, худди «осмон каби кенглиги» куйланади:

Бу хаёл сўнгсиздир, осмон каби кенг,
Бу хаёл тугамас ҳеч ҳали-бери.
Унинг бойликлари умрларга тенг,
Ҳамон белгисиздир бошланган ери.

. . . .

Сўзсиз ҳикоялар, энг буюк сирлар,
Бирдан тилга келар дарёдай тошиб.
Юзлаб қабилалар, ўнлаб асрлар
Унинг осмонидан ўтар адашиб...

Ҳамид Олимжон марказдан анча чеккада, халқимиз ҳаётига бирин-кетин кириб келаётган маданий ва маиший янгиликлардан узоқда яшаган Фозил шоирга доимий ғамхўрлик кўрсатиб келди. Унинг турмуш шароити билан қизиқиб, моддий ва маънавий рағбатлантириб турди. Бу ҳақда устоз Миртемир шундай эслайди:

Бир куни Ҳамид айтди:

— Фозил отани эшитдингми? Мол йиғаётган эмиш. Бу аҳволда бор-йўғидан ажралиб қолади-ку?! Ахир ҳар хўжаликда қанча мол бўлиши кераклиги наҳот отага маълум бўлмаса?..

Мен айтдим:

— Ўша ўзбекчилик.

— Ёш хотин оламан деб ҳазиллашган эди, тунов куни.

— Бу гапи ҳам рост, шекилли.

— Биласиз-ку чорвадор бойиса қўша-қўша хотин олармиш, шаҳарлик бойиса қават-қават уй солармиш.

— Бундан кўра уй солгани маъқул эди. Ҳали ҳам ертўлада яшармиш...

Кейинчалик Фозил ота оқ уйлик ҳам бўлди. Бу борада Ҳамид Олимжоннинг тушунтиришлари ва ўша туман раҳбарлари билан кенгашлари бекор кетгани йўқ.

Миртемир ва Фозил шоир қизларининг эслашларича, бахши ҳар сафар Тошкентга келганида Ҳ. Олимжон унга кийим-бош, пул бериб юборар экан.

1952 йилда «Алпомиш» достони ноўрин танқид қилинганида Ҳ. Олимжондек жонкуяр инсоннинг қадри билинди. Ана шу муҳокамада (ҳозирги СамДУ биносида) иштирок этганларнинг ва шоир авлодларининг эслашларича, Фозил ота афсус билан ўксиниб: «Эҳ! Орамизда ҳозир Ҳамид бўлмади-да: У тирик бўлганда эди, ҳеч қачон бундай иш бўлмасди» дея беҳад афсусланган экан. Дарҳақиқат, улар орасидаги дўстлик академик шоиримиз Ғ. Ғулом айтганидек, «Бири бирига шогирд, бири бирига устоз» бўлган беғубор, пок ижодий ҳамкорликнинг ёрқин тимсоли эди. Шу сабабли ҳам:

...Куй айтар булутлар ичидан инсон,
Куй керак мардона, жувон ҳаётга.
Куй айтар лочинлар ўлкаси — осмон,
Ота, қўшиқ айтган етар муродга! —

деб ёзган эди Ҳ. Олимжон «Куйчининг хаёли» шеърида.

Б. ВАЛИЕВ,
А. ТУРСУНҚУЛОВ.

Хатлар ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ НАЗОРАТИДА

«ТАРБИЯСИЗ ТАРБИЯЧИЛАР»

1990 ЙИЛ 2 ФЕВРАЛЬ

МАҚОЛА шаҳар ижроия комитети вакиллари иштирокида Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводининг 6-ётоқхонасида муҳокама этилди, дейилади шаҳар ижроқўми саноат, савдо ва транспорт бўлимининг мудири М. АЗИМОВдан келган жавобда. Мақолани муҳокама этишда 32 киши, шу жумладан завод партия комитети котиби Ш. Файзиев, корхона касаба уюшмаси қўмитаси раисининг ўринбосари П. Гаврикова, завод комсомол комитети котиби Ғ. Маҳмудов, турар-жой коммунал бўлими бошлиғининг ўринбосари М. Меликўзиев, комендант Т. Митрофанова, тарбиячи И. Старигина, ётоқхона кенгаши раиси ишчи Н. Тоғаевлар иштирок этишди.

Мақолада келтирилган фактлар асосан тасдиқланди. Телевизор бузуқ бўлгани учун дам олиш хонасига қўйилмаган. Ётоқхонада яшовчилар билан суҳбатдан шу нарса маълум бўлдики, ҳақиқатан шахсий мулкларни ўғирлаш рўй берган. Ётоқхона йўлакларини ёритадиган электр лампалар етишмайди. Ётоқхонада навбатчиларнинг меҳнат интизомига риоя қилмасликлари аниқланди. Турар-жой коммунал бўлими ва ётоқхона ходимларининг хизмат вазифаларини бажаришдаги масъулиятини ошириш таъкидланди.

Сўзга чиққан ётоқхона кенгаши раиси Н. Тоғаев, бундан уч-тўрт ой олдин турар-жой коммунал бўлими ва ётоқхона ходимларининг фаолиятида нуқсонлар кўп эди, ҳозир бу камчиликлар бартараф этилди, бунда заводнинг партия, касаба уюшмаси ҳамда комсомол қўмитаси вакиллари билан бўлган кўплаб учрашувлар самара берганини айтиб ўтди. Н. Тоғаев ва бошқалар мавжуд муаммоларни муҳокама этмасдан, ётоқхона кенгаши аъзолари билан маслаҳатлашмасдан мақола тайёрлагани учун муаллифга эътироз билдирдилар. Бу мақола яқинда ётоқхонамизга келган, унинг шароитлари билан танишган, турли миллат вакилларининг иноқ яшаётганининг гувоҳи бўлган ота-оналар олдида ноқулай аҳволга солиб қўйди, дейишди сўзловчилар. Шу билан бирга, тарбиячи И. Старигинанинг қўполлиги тасдиқланмади. Бу ҳақда мақолани муҳокама этишда иштирок этган барча кишилар гапирдилар.

6-ётоқхона иссиқ ва совуқ сув билан таъминланган, ювиниш хоналари ишлаяпти. Буфет асосан кечқурун соат 18 дан 23 гача хўрандаларга хизмат кўрсатади.

Завод маъмурияти жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда ётоқхоналар шароитини яхшилаш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқди.

Завод маъмуриятига ётоқхонадаги мавжуд камчиликларни бир ой ичида тугатиш вазифаси топширилди, дейиладн жавоб сўнгида.

РЕДАКЦИЯДАН: Жавоб деярли қониқарли. Фақат «мақола маслаҳатлашмасдан ёзилган» деган гап «уйдаги гапни нега кўчага олиб чиқади?» деган норозиликни англатиб турибди. Бундай ёндашув, албатта, замон руҳига мос эмас. Бундан ташқари, редакцияга жавобнинг ўзбек тилида ёзилмагани ажабланарли: мақола ўзбек тилида, муаллиф ўзбек, жавобга имзо чекувчи масъул ўртоқ ҳам ўзбек, нега жавоб хати ўзбекча ёзилмаслиги керак? Ёки, шаҳар ижроия қўмитасида жумҳурият Давлат тили ҳақидаги қонун ҳали кучга кирмаганми?

● Вилоят Шўроси ижроия қўмитасида

РАҚАМЛАР ОРТИДА... БЎШЛИҚ

«ВИЛОЯТ меҳнаткашлари 1990 йилнинг биринчи чорагида ижтимоий ишлаб чиқаришнинг янада ўсишини таъминладилар. Саноат ишлаб чиқаришининг ўсиш суръати 104 фоиз бўлди. Меҳнат унумдорлиги 4,3 фоиз ошди. Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш режаси 104,6 фоиз, сут режаси 105,9 фоиз, гўшт режаси 106,1...»

Вилоят режалаш комиссияси раисининг маърузаси шу ерга етганда ижроқўм раиси уни тўхтатди. Тўғрида, ижроқўмнинг навбатдаги мажлисига тайёрлаган комиссия маърузасида йилнинг биринчи чорагидаги ҳамма асосий кўрсаткичлар юздан юқори. Лекин...

«Гўшт плани 106,1 фоиз бажарилди...» Қани ўша гўшт? Гўшт дўконидан охирги марта гўшт олганлигини ким эслай олади? Аммо буёғи ҳам борки, камдан-кам хонадонда қозон гўштсиз қайнайди. Қандай қилиб?..

«Мебель режадагидан ортиқча ишлаб чиқарилди...» Рост бўлса шунча мебель қаёққа кетди? Тўғри, у осмонга учмайди, сувга чўкмайди. Лекин одамлар дўконма-дўкон кезиб, керак нарсасини тополмай юрган экан ўша режа қандай қилиб тузилган? Халқ талаб-эҳтиёжи асосида тузилмаган режанинг қиймати қанча? Агар эҳтиёж ҳисобга олинган бўлса, режа бажарилса, унда мебель қани?..

Ижроқўм раиси маърузачининг сўзини бўлиб шундай бир мисол келтирди. Айтайлик бир деҳқон тўй қилмоқчи, унга қанд керак. Маълумки, ҳозир бу осон савдо эмас. Демак, деҳқон ижроқўм раисига боради. Раис матлубот уюшмаси раҳбарига боришни маслаҳат беради. Ноҳия савдоси жиловини тутган бу шахс деҳқонни омбор мудирига йўллайди. У эса магазин мудирига юборади. «Хўш, сизга қанча қанд керак ўзи?» — сўрайди мудир. «Шу... икки қопгина...» ийманади деҳқон. «Ундай бўлса, қўшимча 40 сўм (?!) ташлайсиз..» Ана энди бечора деҳқон нима қилади? Нима қилардик, ичак-бағри суғирилгандек бўлса ҳам мудир айтган пулни беради-да, зарда қилиб тўйдан воз кечмайдику, ахир.

Мана шу битта мисол, аслида ҳамма соҳага тааллуқли. Ижтимоий адолатсизлик шу даражадаки, ҳозир меҳнаткашлар, айниқса қишлоқ жойларда раҳбарларга ҳам ишонмай қўйганлар. Инсоф юзасидан айтганда Бўка воқеасининг ҳам асл сабаби мана шу. Ҳозир юздан юқори рақамлар кимга керак, қачонки, оддий меҳнаткашларнинг даромади, кундалик турмуши, рўзғори ночор бўлса?

Ойлик, чорак, йиллик рақамлар ўз йўлига, бугунги кунда ҳамма ерда, ҳамма соҳада ижтимоий адолатни қарор топтириш муҳимдир. Чунки. фақат адолат бор жойдагина меҳнаткаш ўз ҳақ-ҳуқуқига эга бўлади, бинобарин ишонч ва иштиёқ билан меҳнат қилади, ишида унум, барака бўлади, ана шунда ойлик, чорак, йиллик рақамлар пуч эмас, мағизли бўлади.

Иккинчидан, ижтимоий адолатсизликнинг келиб чиқиши ва кенг ёйилишининг асосий сабабчилари бўлган бойликпарастлар ва уларга ҳомийлик қилаётган, мансабини суиистеъмол қилаётганларни қилмишига яраша жазолаш ва вазифасини уддаламаётганлар масаласини ҳам жиддийроқ кўриш керак. Акс ҳолда ижтимоий адолатсизликни нафақат тугатиш, ҳатто камайтириб ҳам бўлмайди.

Режалаш комиссияси раиси ўз маърузасида шундай рақам келтирди; йилнинг биринчи чорагида фойдаланишга топширилган уй-жой йиллик планнинг 14-фоизига тенг бўпти. Бу яхшими ёки ёмонми? Агар йиллик режанинг қандай бажарилиши шу рақамдан ҳисоблаб чиқариладиган бўлса — ёмон... Чунки, йилнинг чорагида 14 фоиз бўлса, охирида 56 фоиз бўлади. Агар йилнинг биринчи чораги обҳавоси ҳисобга олинадиган бўлса-чи? Бу борада қандай фикр айтилмасин, у сабабдан кўра кўпроқ баҳонага ўхшаб қолади.

Мажлисда сўз олган ижроқўм аъзоси Л. П. Тернових масалага ойдинлик киритди. Қурилиш-ижтимоий масалаларнинг асосий негизларидан бири. Шунинг учун шаҳар ва ноҳия ижроқўмлари раҳбарлари ва режалаш комиссиялари раислари навбатдаги йил учун капитал маблағ ажратиш пайтида иложи борича кўпроқ пул ундириб қолишга ҳаракат қиладилар. Ҳадеганда унавермаса, партия органи, ҳатто юқори Шўро депутатларини ҳам ишга соладилар. Хуллас, ишлари битгунча ўзлари ҳам тинчимайдилар, бошқаларни ҳам ўз ҳолига қўймайдилар. Бироқ пул ундирилгач, уларни топиб бўлмайди, маблағни ўзлаштириш билан ҳеч ким қизиқмайди. Натижада ажратилган пулнинг нари борса 60—70 фоизи ўзлаштирлади, холос.

Ҳозир жумҳурият ҳукумати янги тартиб жорий қиляпти. Бундан буён ким ажратилган маблағни ўзлаштирмаса, пул ундан олиниб яхши ишлаётганларга, яъни қанча бўлса ҳам ўзлаштираётганларга берилади. Шундай қилиниши аслида тўғри. Имконият амалда ишлайдиганларга яратиб берилиши керак.

Тошкент вилоятида ҳам тайёр маблағни ўзлаштирмаётган шаҳар ва ноҳиялар оз эмас. Демак, бу соҳада тартиб ўрнатиш учун маблағни ишчанларга бериш керак.

Ижроқўм мажлисида кўпроқ ижтимоий адолатсизлик хусусида сўз юритилди, бинобарин вилоят прокурори ҳам ҳозирги аҳволга умумий баҳо берди. Вилоятнинг ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари жойларда юз бераётган қонунбузарликларни аниқлаб, текшириб, хулосалаб, якунлаб улгираётгани йўқ. Ер ажратиш, янги автомашиналарни тақсимлашда қинғирликлар, айниқса, кўп. Оддий меҳнаткашлар навбатда олға силжимай, йиллар давомида бир ўринда тураверадилар. Агар улардан кимдир ўз вақтида ёки барвақт машина олган бўлса, албатта «лекин»и чиқади. Биринчидан, демак, ўша меҳнаткашнинг «юқори»да бирор таниши бор, ё у кимлардир орқали йўл топган. Иккинчидан, ҳужжат қалбаки. Яъни — бирор пулдор шахс машина тақсимлаш билан шуғулланадиган ходимлар билан тил топишиб, дуч келган бир оддий меҳнаткаш номига қалбаки ҳужжат тайёрлайди, ҳатто унинг номидан тилхат ёзиб тасдиқлатиб олади ва янги машинага эгалик қилади. «Тилхат берган» оддий меҳнаткашнинг эса бундан хабари ҳам бўлмайди.

Прокурорнинг таъкидлашича; ҳозир пулли хизмат кўрсатиш соҳасида ҳам қонунбузарликлар авж олган. Шу муносабат билан ижроқўм мажлисида умумий фикрга келинди: бу муҳим масала ўз ҳолига ташлаб қўйилмайди, қонунбузарликларни текшириш, ўрганиш кенг кўламда давом эттирилади, айбдорлар аниқланиб жазоланади, хуллас тартиб ўрнатиш учун ҳамма чоралар кўрилади. Ҳатто вақтинча режалар бажарилмаса ҳам, рақамлар юздан паст бўлса ҳам, шундай қилинади, чунки мақсад — ижтимоий адолатни қарор топтириш.

Ижроқўм мажлисида муҳокама этилган бошқа масалалар юзасидан ҳам қарорлар қабул қилинди.

ЯЙЛОВДАГИ БОҒЛАР...

ҚОРАХИТОЙНИНГ боғроғлари бутун Оҳангаронга маълум. Бу ерда ўзумсиз, олма-ўриксиз, нок-нашватисиз уйларнинг ўзи йўқ. Қишлоқнинг одамлари ҳар йили ниҳол экишни канда қилишмайди. Шунинг учун ҳам ҳозирнинг ўзида қишлоқ чеккаларида 300 гектардан зиёдроқ мевазор боғ-роғлар бор.

Гулмомо яйлови яқин йиллар ичида қаровсиз эди. Тўғриси, илгари бу ерда каттагина боғ-роғлар бўлиб, кейинчалик оҳактош карьерининг очилиши билан ариқлар бузилган, сув йўллари қирқиб ташлангани туфайли дарахтлар қуриб қолганди.

«Оҳангарон» совхозининг деҳқонлари Гулмомога сув олиб келишди, юз гектарга яқин ерга дарахт кўчатларини ўтқазишди. Бултур кўкламда боғлар ғарқ ҳосилга кирди. Бунда тажрибали боғбонлар Мутал Юнусов, Сайдали Пўлатов, Турғунали Қўчқоров ва бошқаларнинг жуда катта хизматлари бор.

— Гулмомонинг обод бўлиши учун мен ҳам ўз ҳиссамни қўшишга бел боғладим,— дейди уруш ва меҳнат ветерани Карим Бийдиев.— Бу ердан олти гектар майдонни ижарага олдим. Тепалик ёнбағирларига, сайхонликларга, алоҳида майдонларга олма, ўрик, шафтоли, гилос ва бошқа дарахт ниҳолларини экдик. Уларни муттасил суғориш учун суғориш қувурларини ўзим топиб келдим, хўжалик раҳбарлари ёрдам бердилар.

Ижарачи ўз оила аъзолари билан бу йил экилган дарахт ораларига картошка, карам, бодринг ва помидор экиб ҳосил етиштиришни ҳам ният қилган. Совхоз маъмурияти қишлоқ кўчалари, хиёбон ва сайхонликлар, айрим майдонларга экиш учун 36 минг туп сара меваларнинг кўчатларини олиб келди ва аҳолига тарқатилди.

— Кўчатларни, албатта, кўкартириб оламиз, — дейди совхоз директорининг ўринбосари Ҳамид Сулаймонов,— бунга шубҳа бўлиши мумкин эмас. Июль ойининг жазирамасида ҳам ёш ниҳолларни сақлаб қолиш чораларини кўраяпмиз. Бунинг учун ҳозирданоқ сув чиқарадиган насослар, электр қуввати билан ишловчи кучли сув тортқичларни тахт қилиб қўйдик. Барча сув йўллари ҳам тозалаб қўйилди.

Хўжаликда анчагина майдонга узум қаламчалари ҳам экилган.

М. ҚАЮМОВ.

• Она-юрт ҳимояси—муқаддас бурч

МАРДЛАР ҚЎРИҚЛАЙДИ ВАТАННИ

Бўстонлиқ ноҳиясида аскар оналари йиғилиши бўлиб ўтди

Улар бу ерга экинзорлар, фермалардан келишди. Аскар оналарининг аксарияти сабзавоткор ва чорвадорлардир. Уларнинг бу тинч бунёдкорлик меҳнатларини фарзандлари қўриқлайди. Ҳар йили юзлаб бўстонлиқликлар ўз йигитлик бурчини ўташга жўнаб кетмоқда.

Ноҳия партия комитетининг биринчи котиби **Акбарали ЙЎЛЧИЕВ** аскар оналари йиғилишини очар экан, тўпланганларни яқинда кенг тантана қилинган Буюк Ғалабанинг 45 йиллиги билан самимий қутлади.

— Биз ҳамюртларимизнинг ўз бурчларини шараф билан ўтаётганларидан фахрлана оламиз, — деди у. — Бу уларни тарбиялаб вояга етказган оила, аскар оналари, умуман ҳаммамизнинг обрўйимиздир.

Аммо, афсуски, Совет Армиясида айрим қонунбузарликлар, бошқа салбий ҳодисалар учраб турибди. Уларнинг таҳлили ёшларимизни тарбиялашда жиддий камчиликларга йўл қўйганлигимиздан далолат беради. Баъзи йигитлар хизматдаги жисмоний, ақлий, руҳий қийинчиликлар олдида ўзларини йўқотиб қўймоқдалар. Журъатсизлик кўрсатяптилар, ҳарбий қисмларни ўз ихтиёрлари билан ташлаб кетаётганлар ҳам бор.

Норасмий уюшмаларнинг вакиллари бундай ҳоллардан Совет Армиясини обрўсизлантириш, миллатлараро адоватни авж олдиришда фойдаланишяпти. Биз улар томонидан тарқатилаётган мишмишларга ишонмаслигимиз, фарзандларимизга ҳарбий хизматни сидқидилдан ўташ, фуқаролик, йигитлик бурчи эканлигини тушунтиришимиз керак.

Ноҳиямизда ажойиб фарзандлар тарбиялаб, уларни Совет Армияси сафига ой бориб омон келишига оқ йўл тилаб қолган оналар кўп. Бундай Қаҳрамон ва кўп болали оналардан Н. Разова, Г. Асилова, М. Эргашева, Б. Абзалова, Т. Расуловаларни самимий табриклаймиз. Ҳар бир оилада ҳам фарзандларни шундай тарбиялашга даъват этамиз.

Тошкент олий партия мактаби социалистик маданият кафедраси мудири, профессор **Хатима ШАЙХОВА** йиғилганларга қарата шундай деди:

— Азиз опа-сингиллар, ўз фарзандини сафарга жўнатаётган онанинг ҳаяжони ҳаммамизга тушунарлидир. Ноҳия раҳбарлари сизларнинг ташвишларингизга шерик бўлишяпти. Мен бу ерда шу ерлик вакиллар йигитларни ҳарбий хизматгача кузатиб бориши ҳақидаги янгиликни эшитиб хурсанд бўлдим. Шунингдек, Совет Армиясидаги ҳарбий хизматни яхшилаш ҳақида кўплаб фикрлар билдирилди. Хусусан, ҳар бир йигитга йилига бир марта қонуний дам олиб бериш масаласини ўртага қўйиш ҳақидаги таклифни ҳам жуда ўринли деб ўйлайман. Келинг, ваҳимага берилмайлик, йигитларимиз уйларидан кўнгиллари тўқ бўлиб ўз хизматларини ўтасинлар, уларга оқ йўл тилаб қолайлик.

Ноҳия ҳарбий комиссари **Қаноатбек БУРАБАЕВ** йиғилиш қатнашчилари — аскар оналарини фарзандлари балоғатга етганлиги — СССР Қуролли Кучларга хизматга кетаётганлиги билан табриклади. Бизнинг ота-боболаримиз ўз оналари Ватан ҳимояси учун жангга киришганлар; деб таъкидлади у. Бугун хизматга кетаётган йигитларимиз ҳам оналарининг номларини қалбларида муқаддас сақлашларига ишонамиз. Сиз, аскар оналари, уларни эзгу тилаклар билан ҳарбий хизматга кузатинг.

Қаҳрамон она **Умриниса БЕРДИБОЕВА** ҳам аскар оналарини бугунги тантана билан табриклади.

— Ҳар бир она ўз фарзандини вояга етказиш учун қанчадан-қанча машаққатларни бошдан кечиради, — деди у. — Албатта, бедор тунларни бахшида қилган, оқ ювиб оқ тараган ўғлини ҳарбий хизматга кузатиш, айрилиқ ҳижронига бардош бериш осон эмас. Бунинг устига ҳозир армиядаги кўнгилсизликлар ҳақида мишмишлар жуда кўпайиб кетди. Бу гапларга ишонманг, ўғилларимизни армияга очиқ чеҳра билан кузатайлик. Уларга хизматни яхши ўташларини тиланг. Биз ҳаммамиз посбонларимиз йигитлик бурчини ўтаб, яна бағримизга қайтиб келишларини сабрсизлик билан кутамиз.

Мен ҳам юқоридаги таклифни қўллаб-қувватлайман. Биз СССР Қуролли Кучлари раҳбарлари олдига йигитлар бир йил хизматни ўтаганларидан сўнг ота-оналарини кўриши учун албатта уларга отпуска берилиши масаласини қўйишимиз керак. Шундай қилсак оналаримиз ҳам ўз фарзандларининг дийдорини кўриб, хизматни қандай ўтаётганликларидан воқиф бўлардилар. Йигитларимиз учун ҳам икки йиллик айрилиқ унчалик қийин кўчмайди.

Йиғилишда бўлажак аскар йигитлар ҳам иштирок этишди. Улардан ҳарбий хизматни ўташ ҳақидаги режаларидан гапириб беришни илтимос қилдик.

— Юртингдан, уйингдан олисда хизмат қилганингдан кейин ота-онангни, дўстларингни соғинасан, дейишди улар. Ҳозир ноҳия, қишлоқ вакилларининг ҳарбий қисмларга йигитларни кузатиб боришлари йўлга қўйилаётгани жуда маъқул. Умуман ҳамюртларимиз кейинчалик ҳам қисмларга келиб турсалар яхши бўларди.

Ҳозир армияда тартиб кучайтирилмоқда. Шунинг учун турли кўнгилсиз ҳодисаларга барҳам берилишига ишонамиз.

А. НОСИРОВА.

● **Суратларда: йигитларни ҳарбий хизматга кузатиш тантаналари.**

Суратчи А. ЗУФАРОВ.

БАСТАКОР ИЖОДХОНАСИДА

МУСИҚА СЕҲРИ

ҲАМЗА номли республика давлат мукофоти нишондори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, профессор Сайфи Жалилнинг сермашаққат ижодий фаолияти ўзбек совет мусиқаси тарихида алоҳида ажралиб туради. Айниқса, «Зебуннисо» операси ижодкорнинг сўнгги йилларда яратган шоҳ саҳна асаридир. Мазкур асар Алишер Навоий номли ўзбек давлат опера ва балет Катта театри репертуаридан кейинги уч йил ичида мустаҳкам ўрин олди. Операни тинглар экансиз, гўзаллик дунёсига кириб, ундан беҳад завқ-шавқ оласиз. Асар юксак инсоний фазилатларни, яхшиликнинг умри боқий бўлиши зарурлигини томошабинга сингдиради.

Шунингдек, С. Жалилнинг «Навоий Астрободда» деб номланган симфоник асари, Абдулла Қодирийнинг «Меҳробдан чаён» романи асос қилиб олинган «Анвар ва Раъно» ва «Азизахон» фортепиано асарларида композитор талантининг қудратли кучи ҳамда мафтункорлиги етакчилик қилади.

Шуни ҳам айтиш лозимки, узоқ йиллар Тўхтасин Жалилов номидаги ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестрида ғижжакчи сифатида хизмат қилган бастакор бу миллий оркестр репертуарини ўзининг янги асарлари билан бойитди.

— Санъатга шайдолик вужудимга она сути билан кирган, — дейди С. Жалил биз билан суҳбатда. — Мусиқага бўлган эътиқодимни сутдек пок сақласам ва халқимга етказа олсам ўзимни бахтли ҳисоблайман.

Биз бастакорнинг бу фикрларини қўллаб-қувватлаб, унга ижодий парвозлар тилаб қоламиз.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

«СИҲАТ-САЛОМАТЛИК»КА ЁЗИЛИНГ

Жумҳуриятимиз тиббий ходимларининг бир неча йиллик орзулари ушалди. Ўзбекистон соғлиқни сақлаш вазирлигининг ташаббуси билан ташкил этилган «Сиҳат-саломатлик» журнали яқинда мухлислари қўлига бориб етади.

Журналда тиббиётнинг энг долзарб муаммоларига оид мақолалар, аҳолига медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш билан боғлиқ бўлган масалаларга доир материаллар, шунингдек тажрибали шифокорлар ҳақида ҳикоя ва лавҳаларни, мутахассислар маслаҳатларини ўқийсиз.

«Сиҳат-саломатлик» саҳифасидан даволаш муассасалари, саломатлик марказлари фаолиятига доир ахборотлар, корреспонденциялар ҳам ўрин олади.

— Журналнинг биринчи кўрмана сони қўлимизда,— дейди «Сиҳат-саломатлик»нинг масъул котиби, медицина фанлари номзоди Абдукарим Ҳайдарович Усмонхўжаев,— унда илмий, амалий тиббиёт билан бирга шарқ табобати, халқ табобати мавзуидаги материалларга кенг жой берилди. Шунингдек журналхонлар дори-дармонлардан тўғри фойдаланиш, чақалоқларни парваришлаш ҳақида ҳам қизиқарли маслаҳатлар ўқийдилар. «Савол беринг, жавоб берамиз» рубрикаси остида эса ўқувчилардан келган турли-туман саволларга мутахассислар жавоблари бериб борилади. Бир сўз билан айтганда журналнинг асосий мақсади — жумҳуриятимиз аҳолисининг санитария маданиятини юксалтириб боришга қаратилади.

Шу кунларда жумҳуриятдаги «Союзпечать» бўлимларида «Сиҳат-саломатлик»ка ёзилиш қизғин бормоқда.

Бу йил журнал 40 минг нусхада нашр қилинади. Келгуси йилдан бошлаб эса редакция Ўрта Осиё жумҳуриятларининг ҳам эҳтиёжини ҳисобга олиш ниятида.

«Сиҳат-саломатлик» ҳар бир хонадоннинг севимли ва қизиқиб ўқийдиган журналига айланади деган умиддамиз.

Ж. ХЎЖАЕВ,
вилоят саломатлик маркази бош шифокори.

Муҳаррир ўринбосари
С. Ғ. МУСАЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР халқ таълими министрлиги

ҲУРМАТЛИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР!

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИДАГИ 12-ЎРТА-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1990-1991 ўқув йилига

ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

кенг ихтисосли тракторчи-машинист (ремонт қилиш слесари ва автомобиль ҳайдаш билан), **чорва молларига ветеринар ишлов бериш операторлари, асаларичи, чорвачилик ферма ва комплексларида сут маҳсулотларини ҳисобга олиш ва химиявий бактериологик анализ қилиш лаборантлари.**

Билим юрти 1962 йилдан буён қишлоқ хўжалигида ишлаш учун малакали кадрларни тайёрлаб келмоқда.

Малакали ишчилар тайёрлаш учун билим юртида барча шарт-шароитлар муҳайё этилган. Ўқув кабинетлари барча замонавий асбоб-ускуналар, кўргазмали қуроллар ва техникавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Танлаган касбингиз бўйича барча ўқув қуроллари мавжуд бўлиб, касбингизни пухта эгаллашга имкон беради. Барча ўқувчилар стипендия, тўрт маҳал бепул иссиқ овқат, кийим-бош ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик тўгараги, фото тўгараги, футбол, волейбол, баскетбол, кураш, бокс, стол тенниси мунтазам ишлаб туради.

Алоҳида футбол майдони, отиш тири мавжуд.

Ўқиш давомида ўқувчилар Ватанимизнинг гўзал ва қаҳрамон шаҳарларига экскурсияга борадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатганлар олий ўқув юртларига ўқишга конкурссиз кириш ҳуқуқига эга бўладилар.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 3 ВА 1 ЙИЛ.

Кенг ихтисосли тракторчи-машинист (ремонт қилиш слесари ва автомобиль ҳайдаш билан) группаларига фақат 8-синфни битирган ўқувчилар қабул қилинади.

Қолган мутахассисликлар бўйича 3 йиллик группаларга 8-синфни битирган ва 1 йиллик группаларга 10-синфни тугатган йигит ва қизлар имтиҳонсиз қабул қилинади.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, 8 ёки 10 синфни битирганлиги ҳақида шаҳодатнома, турар жойидан справка, 6 дона 3х4 см. ҳажмдаги фотосурат, медицина справкаси (086-форма), туғилганлик ҳақида гувоҳнома.

Қабул комиссияси ҳар куни соат 9 дан 17.00 гача ишлайди.

Билим юртининг адреси: Тошкент область, Оржоникидзе райони, «Геофизика» посёлкаси.

Тошкент шаҳридан 1, 16, 24-автобусларнинг «Троицкий муйилиши» бекатигача борилади. Горький метро станциясидан 63-автобусда охирги бекатигача.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги

Тошкент халқ таълими Бош бошқармаси

В. П. ЧКАЛОВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ БАЗАСИДАГИ

С. И. ҚАДИШЕВ НОМИДАГИ 33-АВИАЦИЯ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

1990—1991 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Учувчи аппаратларни йиғувчи слесарь, механика-йиғув ишлари слесари, учувчи аппаратлар деталларини тайёрлаш ва парчинлаб иш бажариш бўйича слесарь, кенг профилдаги станокчи, рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори, фрезерчи, электр-газ пайвандчи.

ЎҚИШГА 8 ВА 10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ҲАМДА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ВА ШАҲАР АТРОФИДА ЯШАБ ТУРУВЧИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

10-синфни тамомлаган ўқувчилар, шунингдек Совет Армияси сафларидан истеъфога бўшатилган ёшлар учун ўқиш муддати — 6—10 ой. Ўқувчиларга ойига 65 сўм стипендия тўланади. 8 синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар учун ўқиш муддати — 1—3 йил. Улар бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Билим юртини тамомлагандан сўнг талабаларга ўрта маълумот ҳақидаги диплом ва касб бўйича тегишли малака оширгани ҳақидаги ҳужжат берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга стипендия сақланган ҳолда ишлаб топган ҳақининг 50 фоизи тўланади.

Билим юртидаги ўқиш даври умумий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

ЎҚИШ — ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Билим юрти ҳарбий-спорт базасига эга. Вокаль-чолғу ансамбли, авиамодель тўгараги, миллий чолғу асбоблари ансамбли, сурат чизиш студияси, духовой оркестр, дельтопланда парвоз этиш, компьютер техникаси тўгараклари ишлаб турибди. Билим юртида Ёшлар техника ижодиёти лабораторияси ишлаб турибди. Бу ерда ўқувчиларга бажарган иши учун 100 фоиз меҳнат ҳақи тўланади.

Билим юртини тамомлаб чиққанлар В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга юбориладилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаганларга эса олий ўқув юртларининг кундузги ва кечки бўлимларига, шунингдек барча олий ўқув юртларига ўқишга киришлари учун йўлланмалар берилади.

Билим юртига ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этишлари лозим: директор номига ариза, 8-синфни тамомлаганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки ўрта маълумот ҳақидаги аттестат, туғилгани ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, медицина справкаси (086/V форма), 6 дона фотосурат (3×4 ва 4×5 см).

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Бизнинг адрес: 700207, Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 331-уй (8, 30, 103, 106, 119, 171-автобуслар, 6, 29-трамвайларнинг «С. И. Қадишев номидаги билим юрти» бекати).

Телефонлар: 96-58-20, 96-47-70, 96-39-72.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

17, 18, 19, 20 МАЙ КУНЛАРИ СОАТ 20.00 да

«МУШТУМ» ЖУРНАЛИ
ЎЗБЕКИСТОН ЛКЁУ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ
«ЁШЛАР УЙИ»,
ЎЗБЕКИСТОН МАДАНИЯТ ФОНДИ, ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕ ВА РАДИОЭШИТТИРИШ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

Ўтган йили қизиқчилар беллашувини томоша қилиб дармон топганлар, паттасиз қолиб армон топганлар ва барча-барчангизни

«ҚИЗИҚЧИ—90»

АНЪАНАВИЙ ЖУМҲУРИЯТ БЕЛЛАШУВИГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИЛАР

Яна бир мазза қиладиган жиҳати шуки, бу беллашув кулги дарғаси, ажойиб инсон, Ўзбекистон ССР халқ артисти

Сойиб ХЎЖАЕВ

ТАВАЛЛУДИНИНГ 80 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ

Билетлар Сарсй кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

Кўпчилик бўлиб келсангиз ҳам, баҳоли қудрат кутиб оламиз.

Телефонлар: 45-93-63; 41-45-20.

ТЎЙЛАР МУБОРАК!

Тўй тантаналарида маданий хизмат қилишга мослаштирилган ва замонавий репертуарларга эга бўлган

АВИАСОЗЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИНИНГ

«САМО» ансамбли

БАХТ ВА ШОДЛИК ОҚШОМИНИ КЎНГИЛДАГИДЕК ЎТКАЗИШДА

ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁР!

Ансамблни кассага пул тўлаш йўли билан тўйхонага таклиф қилишингиз мумкин.

Буюртмалар олдиндан ҳар куни соат 16.00 дан маданият саройининг 2-қават 90-хонасида қабул қилинади.

Бизнинг манзил: Авиасозлар шаҳарчаси, Лисунов кўчаси, Авиасозлар маданият саройи (15, 23, 48, 72, 151, 54, 6-автобуслар; 3, 23-трамвайларнинг «Маданият саройи» бекати. Метронинг «Чкалов» станцияси). Телефон: 96-55-81.

«ПРИБОРЛАР ВА ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИ» ТОШКЕНТ САЛОНИ

МУАММОЛАРИНГИЗНИ ҲАЛ ҚИЛАДИ

ПУЛ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ БИЛАН СИЗ:

5,25 француз магнит дискетлари;
дисковод қисмларини силлиқлаш ва тозалашда ишлатиладиган 5,25 француз тозалаш дискетлари;
ДВК-4 комплектацияси: ВМ-3, ОЗУ-256 Кбт, 20 Мбт винчестери (Япония) рангли МХ 6106, 06 мониторн;
1 ВМ (рс-хт-ат) турли шахсий компьютерларга эга бўлган «СМ» кўринишидаги машинанинг қисмларини

СОТИБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН

Мазкур қисмлар кучланиш ва дастурли таъминот мосламалари асосида;

2 турдаги (график ва юкланувчи) принтер шрифтлари дастури асосида ўрнатилади.

Сўнгилари принтерлар босишнинг юқори тезлигини таъминлайди.

Дастурлар матричли принтерлар (игнали 9 ва 24 тури) ва лазер принтерларини русчалаштиришни таъминлайди.

Мурожаат учун манзилгоҳ: 700096, Тошкент шаҳри, Ғ. Ғулом кўчаси, 2-уй.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 78-02-38, 78-40-43.

«АЛМАЛИКСВИНЕЦСТРОЙ» ТРЕСТИГА

Ғишт терувчилар, дурадгорлар, арматурачилар, бетончилар, сувоқчи-бўёқчилар, газ-электр пайвандчилар, йиғма темир-бетон конструкциялар монтажи бўйича монтажчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — ишбай-мукофотли.

Елғизларга ётоқхонадан жой берилади, оилалилар эса навбат тартибида уй-жой билан таъминланадилар.

Қурилиш касбини эгаллаб, малака ошириш мумкин бўлган ўқув пункти мавжуд. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда даволаниш учун тиббий профилакторий фаолияти кўрсатилмоқда. Болалар боғчалари ва пионер оромгоҳи мавжуд. Хоҳлаганларга турли ўқув юртларига йўлланма берилади.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент вилояти, Олмалиқ шаҳри, Комсомол кўчаси, 6-уй, трестнинг кадрлар бўлими. Телефонлар: 5-22-14, 96-4-28, 96-4-23.

«УЗАГРОСАНТЕХГАЗМОНТАЖ» ТРЕСТИНИНГ ХЎЖАЛИКЛАРАРО ИХТИСОСЛАШГАН 332-КЎЧМА КОЛОННАСИ

Слесарь-сантехниклар, газ-электр пайвандчиларини Тошкент, Бўстонлиқ, Оржоникидзе, Чиноз, Янгийўл ноҳияларига, Юбилей посёлкасига

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Ишга жойлашганларга ишнинг кўчма хусусиятига қараб тариф ставкасининг 20 фоизи ҳажмида устама ҳақ, 13 ва 14-маошлар берилади.

Барча маълумотлар юзасидан айланма йўлда жойлашган 332-МСПМКга мурожаат қилинсин. Мазкур масканга «Эски шаҳар» автостанциясидан «ПМК» бекатигача (Келес кўприги орқасида) қатновчи 478-маршрут автобуси билан борилади.

Телефон — 56-836, Тошкентдан қуйидагича қўнғироқ қилинади: 8-296 56836.

«УЗВОДПРИБОРАВТОМАТИКА» ЛОЙИҲА-КОНСТРУКТОРЛИК ТЕХНОЛОГИК БЮРОСИ ҚОШИДАГИ

МИНТАҚА ИНЖЕНЕРЛИК — МЕТРОЛОГИЯ МАРКАЗИ

Шартнома асосида маҳсулотлар, асбобларнинг, саноат ва тажриба нусхаларининг чанг, ёмғир, юқори ва паст ҳароратга, тебранишларга чидамлилигини

СИНАБ БЕРАДИ

Шартнома тузиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент вилояти, Нариманов шаҳри, Лихачев кўчаси, 13-уй.

Телефонлар: 92-48-13, 92-48-67.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Р. — 04253. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. — 1792. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12